GOSPODARSTVO

LETO XVII. ŠTEV. 446 | CENA LIR 35 | POŠT. PLAČ. V GOT. | SREDA, 8. maja 1963 | SPED. IN ABB. POSTALE GR. II | TRST, UL. GEPPA 9 . TEL 38-933

Sejem «Alpe-Adria» na trdnejših temeljih

Na rimskih trgovinskih pogajanjih med Italijo in Jugoslavijo so se glede sejma obmejnih dežel «Alpe-Adria» dogovorili samo glede glavnih smernic, podrobnosti pa so bile prepuščene prizadetim gospodarskim zbornicam Trsta, Gorice, Vidma in Ljubljane. Na obeh straneh obstoje razni predlogi glede dopolnitev, ki bi bile zaželene, da bi sejmu zagotovili gladek potek ter s tem tudi večji uspeh. Trgovinske zbornice v Trstu, Gorici in Vidmu so se odzvale za Slovenijo na sestanek v Ljubljani, na katerem naj bi povabilu Gospodarske zbornice proučili zadevne predloge. Poprej so se predstavniki tržaške, goriške in videmske zbornice posvetovali na sestanku v prostorih Trgovinske zbornice v Trstu. Nato so v ponedeljek odpotovali na sestanek s predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije. V Ljubljano je prispelo 12 odposlancev italijanskih obmejnih zbornic, med njimi tudi več izvedencev za turizem.

Goste je pozdravil predsednik Gospodarske zbornice Slovenije inž. Karmelo Budihna, ki je v kratkih besedah orisal pomen novega sejma in obmejne trgovinske izmenjave za vse obmejne dežele. Naglasil je, da bo treba spremeniti režim sejemskega poslovanja.

V imenu tržaške trgovinske zbornice je spregovoril podpredsednik dr. Vatta, ki je hkrati predsednik tržaške delegacije Italijansko-jugoslovanske zbornice v Milanu. Dotaknil se je tudi trgovinske izmenjave med obema državama po splošnem trgovinskem sporazumu ter zlasti naglasil, da se ta izmenjava vrši v zadnjem času ugodnejše za Jugoslavijo, kolikor se je njen izvoz povečal in ima tako na voljo več deviz za uvoz iz Italije.

Poleg dr. Vatte so odgovorili na pozdravne besede predsednika Budihne dr. V. Palisi, izredni komisar trgovinske zbornice v Gorici, dr. Giancarlo de Maniago, predsednik trgovinske zbornice v Vidmu in ravnatelj ravnateljstva za zunanjo trgovino pri generalnem vladnem komisariatu v Trstu dr. G. Bornia.

Kakor smo že svoj čas poročali, so pri Gospodarski zbornici Slovenije prepričani, da bi se dal sejmu zagotoviti bolj gladek potek, ako bi *namesto dosedanjega režima tako imenovanih vezanih poslov uvedli režim tako imenovane globalne kompenzacije.* Poslovnemu partnerju bi tako ne bilo treba več iskati partnerja na drugi strani. Poleg tega so na jugoslovanski strani mnenja, da bi *čas za zaključevanje poslov* podaljšali, in sicer na eno leto. V italijanskih krogih so sicer za podaljšanje časa za zaključevanje poslov, vendar ne na tako dolgo dobo.

Predsednik turistične zveze Slovenije dr. Danilo Dougan je ob tej priložnosti načel tudi nekatera vprašanja, katerih rešitev bi bila *v korist razvoja turizma v obmejnih krajih.* V duhu določb o maloobmejnem prometu bi se dali poglobiti tudi turistični stiki. V ta namen so potrebni posebni dogovori; izboljšati bi se dale tudi *prometne zveze,* pa tudi velesejme bi lahko izkoristili za učinkovitejšo turistično propagando. Govornik se je dotaknil tudi avtomobilske ceste Palmanova-Gorica, ki bi jo bilo treba podaljšati na jugoslovansko stran, da bi peljala globoko v Slovenijo.

Naslednjega dne so nadaljevali razgovore o sestavi kontingentnih list. Na dnevnem redu je bil tudi sprejem pri podpredsedniku izvršnega sveta Slovenije Janku Smoletu. Popoldne so se gostje odpeljali na Bled.

Naj še dodamo, da z jugoslovanske strani še posebej naglašajo, da je Jugoslavija pripravljena uvoziti večje količine potrošnega blaga.

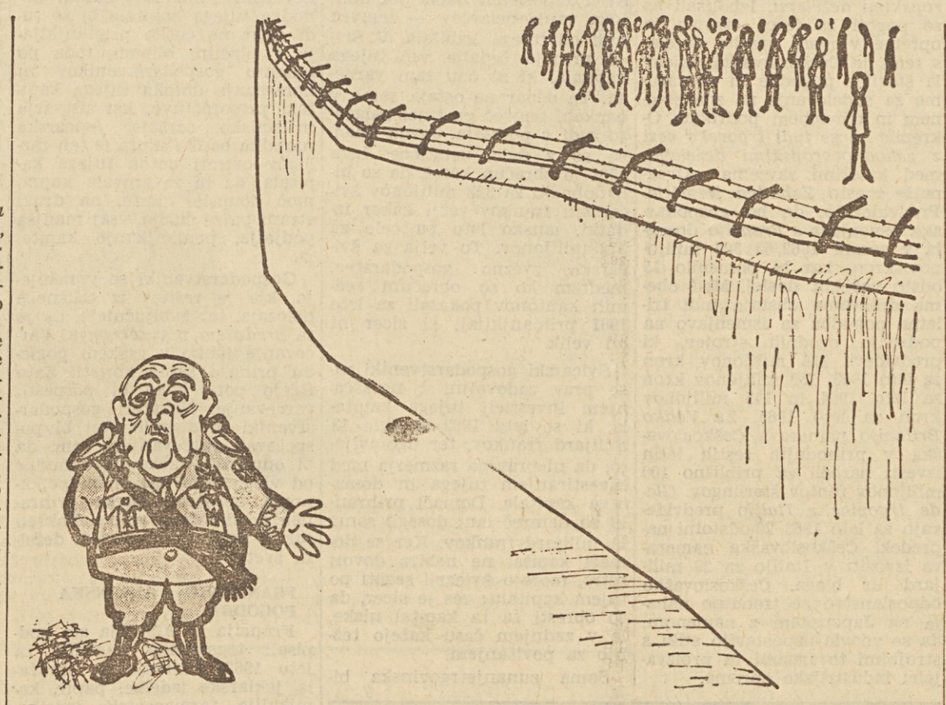

FRANCO (KI NI POMILOSTIL NA SMRT OBSOJENEGA KOMUNISTIČNEGA VODITELJA J. GRIMAUJA, ČEPRAV SE JE ZANJ MOČNO ZAVZELA SVETOVNA JAVNOST): «KDO SE MI UPA OČITATI, DA SEM DAL USMRTITI VSE POLITIČNE KAZNJENCE, KI JIH JE PO MOJIH JEČAH VENDAR ŠE DOVOLJ».

Po poročilih zahodnih listov je Francova vladavina v zadnjem času krenila zopet na desno, potem ko je vse kazalo, zlasti po siloviti rudarski stavki, da prihaja v Španijo več svobode. Poročila iz Madrida pravijo, da je Franco zašel pod vpliv ožjega kroga zagrizenih nasprotnikov delavskega gibanja in svobodnejše smeri sploh, ki je zahteval glavo J. Grimauja in ki ga vodi Carrero Blanco. Tem ljudem ni mar, kam jadra pravzaprav Španija in kako se bo zaključila Francova diktatura, medtem ko si general Grades prizadeva, da bi začasno obnovil monarhijo, kateri pa naj bi sledila republika po francoskem vzoru. Drugi so zopet za *proglasitev vojaške diktature* pod vodstvom gen. Asensija, toda ta je takšno rešitev odbil. Vprašanje Francovega naslednstva je postalo perče še bolj, ker je diktator resno bolan; ima sladkorno bolezen in «parkinonizem» (tresenje mišičevja), ki nastopa kot posledica možganske arterioskleroze. Proti Francovi diktaturi vstaja tudi katoliško delavsko gibanje. Tako je list «Action Catholique ouvriere» obsodil usmrtitev Grimauja kot atentat države na človeško svobodo ter protestiral, da se s takšnimi zločini skušajo zagovarjati s sklicevanjem na krščanstvo. Usmrtitev Grimauja so obsodili tudi katoliški duhovniki v Ženevi, a španski poslanik v Bernu Vellison jim je s popravkom v listih cinično odgovoril, da protestirajo prepozno, saj je bil Grimau že usmrčen.

VPRAŠANJE PREHRANE NA BOLONJSKEM SEJMU

V okviru sejemskih prireditev v Bologni bo 11. in 12. maja prvi kongres gastronomije in dietetike v Italiji. Kongres bo obravnaval s strogo znanstvenega vidika ti dve vprašanji današnje prehrane; dotaknil pa se bo tudi gospodarskih plati, zlasti še v zvezi z industrijsko proizvodnjo in trgovino. Številni znanstveniki iz Italije in Francije bodo obravnavali vprašanje prehrane zdravega in bolnega človeka z najrazličnejših vidikov.

Razvoj italijansko-jugoslovanske trgovine

Posvetovanje predstavnikov milanske in beograjske zbornice

Nekaj dni po zaključku milanskega velesejma so se v Milanu sestali predstavniki Italijansko - jugoslovanske trgovinske zbornice v Milanu in Jugoslovansko - italijanske zbornice v Beogradu, da bi proučili razvoj zunanje trgovine s sosednima državama ter z novimi predlogi pospešili trgovinsko izmenjavo med obema državama.

Z jugoslovanske strani sta spregovorila inž. Kneževič, predsednik beograjske zbornice in tajnik te zbornice D. Marič. Ta je podal daljše poročilo o poteku izmenjave med obema državama ter naglasil, da bo priznanje uporabe tabele A-Import za trgovino z Jugoslavijo, ki jo je Italija dovolila na zadnjih trgovinskih pogajanjih v Rimu, pripomogla k nadaljnjemu napredku gospodarskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo.

Tajnik Italijansko - jugoslovanske zbornice Di Salvio je tudi obširneje govoril o razvoju italijansko - jugoslovanske trgovine. Omenil je še posebno okolnost, da se je primanjkljaj Jugoslavije ob koncu leta 1962 zmanjšal za 2,4 milijarde dinarjev, medtem ko se je leta 1961 zaključilo s primanjkljajem 18,7 milijarde dinarjev za Jugoslavijo. Do tega zmanjšanja primanjkljaja je tudi prišlo, ker so bili krediti, ki jih je Italija podelila Jugoslaviji za nabavo predvsem industrijske opreme, izčrpani po večini že poprej; na drugi strani pa je tudi Jugoslavija povečala predvsem izvoz tradicionalnih surovin, pa tudi izdelkov. Kaže se namreč težnja, da Jugoslavija izvaža veliko več industrijskih proizvodov.

Vrednost italijansko - jugoslovanske izmenjave je lani dosegla 60.280 milijonov dinarjev in je bila za malenkost manjša kakor leto poprej (60.918 milijonov). Di Salvio je tudi omenil, da se precejšnji del te trgovine razvija tudi čez tržaški in goriški avtonomni račun. Po mnenju govornika je treba poiskati nove osnove, da bi v italijansko - jugoslovanski izmenjavi dosegli večje ravnovesje.

IZVOZNIKI ITALIJANSKEGA VINA PROTI FRANCOSKI KONKURENCI

Združenje italijanskih vinogradnikov (Unione italiana vini) se pritožuje nad francosko konkurenco zlasti na zahodnonemškem trgu. Italijanski izvozniki trdijo, da prodajajo Francozi svoje vino izpod običajne cene, samo da bi čimprej razpečali lanski obilni pridelek. V ta namen so napravili premeten načrt. V države Evropskega skupnega tržišča izvažajo namreč večje količine vina «izven kontingenta». Vino izvoženo na ta način ima nižjo ceno, in sicer 380 lir za stopinjo/hektoliter, medtem ko stane vino v Franciji 600-650 lir za stopinjo/hektoliter.

Žrtev svojega idealizma

Ameriški minister za pravosodje Robert Kennedy, predsednikov brat, je nedavno obiskal guvernerja države Alabame G. Wallacea, da bi ga prepričal, da mora tudi ta država priznati črncem enakopravnost, kakor jo zahtevata ameriška ustava in pravorek vrhovnega sodišča. Alabama je namreč edina izmed 50 članic ZDA, ki odreka črncem pravico, da bi se združili z belimi in hodili na primer z njimi skupno v javne šole. (Tudi v državi Misisipi še ne priznavajo popolnoma črncem vseh pravic). Guverner sam je pristaš takšne politike. Williama Moora, starega 35 let, poštnega uradnika, ki se je peš odpravil na dolgo pot iz Chatanooge (v državi Tennesee) v Jackson (v državi Misisipi), da bi z besedo prepričal guvernerja te države, da bi morala priznati enakopravnost črncem, so politični nasprotniki na poti umorili.

Nekoliko slabša konjunktura na Zahodu

V Lillu se je sestalo Združenje evropskih inštitutov za proučevanje gospodarske konjunkture, da bi proučilo trenutno konjunkturo v Evropi. V združenju sta tudi Istituto nazionale per lo studio della congiuntura (ISCO) iz Rima in ISE iz Milana.

Sporočilo, ki so ga objavili po tem poletnem zasedanju, pravi, da je bil v tretjem tromesečju lanskega leta razvoj počasnejši, medtem ko se je gospodarstvo v četrtem tromesečju zopet razvijalo ugodnejše, in sicer v ritmu prvega polletja 1962. Indstrija je v prvem tromesečju 1963 napredovala počasneje, in sicer zaradi slabih vremenskih razmer; zato ne smemo v tem pojavu zastoja videti znamenje splošnega zastoja v letu 1963.

Mednarodna konkurenca pritiska na cene industrijskih proizvodov, poleg tega se je dobiček podjetij skrčil tudi zaradi povišanja plač. V tem trenutku je *na delovnem trgu nastopilo popuščanje napetosti,* čeprav vlada v nekaterih državah pomanjkanje delovne sile, zlasti specializirane To popuščanje napetosti bo imelo za posledico *počasnejše dviganje plač* in ta okolnost utegne ugodnejše vplivati na finančni položaj podjetij.

Čeprav so se cene potrošnega blaga dvignile, je močno povišanje plač ugodno vplivalo *na potrošnjo v družinah.* Povpraševanje iz izvenevropskih držav je pričelo pojemati, hkrati pa tudi izvoz v države, ki proizvajajo surovine. V prihodnjih mesecih tekočega leta se bo gospodarstvo v državah Evropskega gospodarskega tržišča razvijalo nekoliko počasneje, v Veliki Britaniji, kakor v ostalih zahodnih državah bo napredek kljub temu približno enak lanskemu.

Preobrat v EGK pod vplivom Jugoslovana

Londonski časopis «Statist» priobčuje iz Ženeve dopis o delovanju Evropske gospodarske komisije pri Organizaciji združenih narodov, ki mu je dodana slika sedanjega tajnika dr. Velebita, Jugoslovana: ta je prevzel tajniško mesto za Švedom dr. Gunnarjem Myrdalom. Dopisnik K. K. Norsky ugotavlja v uvodu, da je bila Evropska gospodarska komisija v prvih petnajstih letih svojega obstoja malo več kakor previdna klirinška ustanova, ki je priobčevala nedolžna poročila o položaju v evropskih državah s te in one strani železne zavese. Zdaj pa so se pojavila znamenja na obzorju, ki kažejo, *da hoče zaigrati važnejšo vlogo.*

Glavni tajnik Organizacije Združenih narodov U Tant je ob začetku letnega zasedanja Evropske gospodarske komisije v Ženevi naslovil na zbrane posebno poslanico, v kateri pravi, da se ne bo upiral morebitnemu povabilu, naj prevzame večjo odgovornost za razne probleme, in postavlja potrebo po sožitju (koeksistenci) držav z različnimi gospodarskimi in socialnimi sistemi v tej jedrski dobi. Treba je konstruktivno uskladiti odnose med Vzhodom in Zahodom s političnega in gospodarskega vidika. Važni so prav tako politični kakor gospodarski problemi, seveda ni treba z gospodarskimi pobudami nujno čakati do nastopa političnega popuščanja.

Vsekakor, ugotavlja ženevski dopisnik, je letos Evropska gospodarska komisija nastopila *pot večje objektivnosti in volje* ter se spustila v pogumno kritiko gospodarskega razvoja v državah s te in one strani zavese. Zlasti velja to glede napredka in nazadovanja v kmetijstvu in v nekaterih industrijskih panogah Vzhodne Evrope v zadnjem letu. Poročilo Evropske gospodarske komisije se v tem pogledu nanaša na izvirno in temeljito raziskovalno delo, ki ga je izvršilo tajništvo. Mnogi ljudje v Ženevi vidijo pri tem roko novega izvršnega tajnika dr. Velebita, bivšega jugoslovanskega veleposlanika v Londonu in vernega učenca maršala Tita. Splošno pričakujejo, da se bo obravnavanje problemov v rokah dr. Velebita ostro razlikovalo od ravnanja njegovega prednika dr Gunnarja Myrdala.

Glede imenovanja izvedencev, ki ga je izvedla Evropska gospodarska komisija, in sicer po državni pripadnosti in ne po akademskih kvalifikacijah, obstaja določena zaskrbljenost. Vsekakor se v današnji Evropi, ki se cepi na Evropsko gospodarsko skupnost, EFTA in Svet za vzajemno gospodarsko pomoč, odpira dovolj široko področje, na katerem se bo Evropska gospodarska komisija pod novim vodstvom lahko krepko uveljavila.

Ministrski predsednik Kube Fidel Castro je iz Havane na Kubi odletel v Murmansk v neprekinjenem poletu. Iz Murmanska je nadaljeval pot v Moskvo, kjer je prisostvoval znameniti prvomajski vojaški paradi. Te se po vojni prvič ni udeležil ameriški poslanik, ker so Združene ameriške države prekinile diplomatske odnose s Kubo. Pred odhodom v Sovjetsko zvezo je Fidel Castro izjavil, da je pripravljen na sporazum z Združenimi ameriškimi državami; v resnici so se odnosi med obema državama v zadnjem času nekoliko zboljšali. Kaže, da so se Američani odpovedali načrtu, da bi s silo zrušili Fidel Castra. Castrov obisk v Moskvi imajo v diplomatskih krogih za uspeh Sovjetske zveze, ker so Kitajci Rusom vedno očitali, da niso dovolj podprli Fidel Castra proti Ameriki.

Izvoz - na prvem mestu

Predsednik B. Kraigher o vprašanju zunanjih trgov

Na zadnji seji je upravni odbor Zvezne gospodarske zbornice v Beogradu razpravljal o gospodarskem razvoju v državi ter se pri tem dotaknil še posebno poteka zunanje trgovine. Sejo je vodil predsednik Jakov Blaževič, razpravi pa je prisostvoval tudi član Zveznega izvršnega sveta Boris Kraigher, predsednik odbora za splošna gospodarska vprašanja.

Na seji so ugotovili, da je *industrijska proizvodnja* v I. tromesečju tekočega leta napredovala za 11 odstotkov v primerjavi z razvojem v istem času lanskega leta. Ta rezultat predstavlja 22,8 odsto letnega načrta; to je za 1 odstotek več kot v letni dinamiki zadnjih 11 let. Sodeč po sedanjem razvoju in vseh okoliščinah, se bo proizvodnja tudi v naslednjih mesecih razvijala ugodno.

Zunanja trgovina se je v prvih treh mesecih razvijala nezmerom ugodno. Jugoslavija je v tem času izvozila za 51 milijard dinarjev blaga, to je za 26 odstotkov več kakor v istem obdobju lanskega leta. Uvoz je še vedno visok, vendar v skladu z načrtom. Računajo, da bo izvoz aprila dosegel 19 milijard.

V razpravo je posegel tudi član izvršnega sveta Boris Kraigher, ki se je delj časa zadržal pri vprašanju razmerja med izvozom in industrijsko proizvodnjo. Naglasil je zlasti, da si je treba prizadevati, da Jugoslavija ohrani osvojene trge v tujini. V tem pogledu ne smejo jugoslovanskega gospodarstva motiti morebitne težkoče, ki bi se pojavile v industriji. Ves gospodarski razvoj kaže, da se bo izvoz iz Jugoslavije razvil še hitreje. Da bi lahko povečali izvoz je treba še nadalje pospeševati modernizacijo industrije in izpopolnjevati kakovost njenih proizvodov. Zgrešeno bi bilo izvažati samo blago, ki ga ne porabi domača potrošnja. Govornik se je dotaknil tudi vprašanja devizne politike. Predsednik Jakov Blaževič je govoril o potrebah notranje organizacije industrijske proizvodnje ter naglasil potrebo, da si gospodarske organizacije izdelajo lastne pravilnike.

Nasprotja med ZDA in EGS

Ni dvoma, da obstajajo med predstavniki Združ. ameriških držav, ki so bili določeni za konferenco Splošnega sporazuma glede tarif in izmenjave (GATT), in predstavniki držav Evropske gospodarske skupnosti, velike razlike glede vprašanja bodočih carin, zlasti glede carin na kmetijske proizvode.

Izjave ameriškega državnega podtajnika M. Blumenthala na tiskovni konferenci o teh vprašanjih, to še bolj potrjuje. Blumenthal je prišel v Ženevo na pripravljalna posvetovanja za sestanek ministrov in držav GATT. Blumenthal je naglasil, da želijo Združene ameriške države olajšati trgovinsko izmenjavo med državami ob Atlantiku. V ta namen je treba znižati carine. Američani so pripravljeni predlagati tako imenovano *linearno znižanje carin* v raznih državah ter so proti postopku za znižanje carin na posamezne vrste blaga. Washington želi, da se odstranijo tudi razne druge ovire na poti trgovinskih izmenjav in to že pri pogajanjih v okviru GATT. Izrecna želja ameriške vlade je tudi, da se *vprašanje carin na kmetijske proizvode* ne obravnava posebej. Združene ameriške države zahtevajo tudi, *da je treba omogočiti predstavnikom manj razvitih držav, da prisostvujejo razpravam.*

Države EGS dajejo prednost industrijskim proizvodom pred kmetijskimi. Veliko nasprotje med Američani in državami Evropske gospodarske skupnosti vlada prav glede obravnavanja carin na kmetijske proizvode, katerih izvoz si hoče Amerika zagotoviti za vsako ceno. V smislu novega zakona o razširitvi ameriške zunanje trgovine (Trade Expansion Act) Amerika lahko zniža uvozne carine za 50 odstotkov. Takšno znižanje bi bilo po mnenju Evropske gospodarske skupnosti za nekatere vrste blaga prenizko, zato želijo države EGS, da bi v Ženevi razpravljali o znižanju carin na posamezne vrste blaga in odbijajo tako imenovano linearno (povprečno za vse vrste blaga) znižanje. Združene ameriške države so v načelu proti razpravljanju aziroma zniževanju carin na posamezne vrste blaga, vendar je Blumenthal v svojih izjavah dal razumeti, da bi bilo mogoče najti v tem pogledu kompromis. Izjavil je, da pravzaprav ni toliko važno razmerje, v katerem naj se carine znižajo kolikor potreba, da se zunanja trgovina sploh sprosti.

Po Ruskovem obisku v Beogradu

Obisk ameriškega zunanjega ministra Deana Ruska v Beogradu je dal povod za daljše komentarje v velikih zahodnih listih. Ameriški zunanji minister se je v Beogradu ustavil kar dva dni in se tam sestal z odgovornimi jugoslovanskimi državniki in s samim predsednikom Titom. Splošno prevladuje mnenje, da bo Ruskov obisk v veliki meri pripomogel k zboljšanju ne samo političnih, temveč tudi gospodarskih odnosov med obema državama. Jugoslovanska diplomacija si prizadeva da bi Amerika tudi za trgovino z Jugoslavijo pričela zopet uporabljati klavzulo o največjih ugodnostih, kar pomeni, da bi bila Jugoslavija zopet deležna vseh olajšav v zunanji trgovini, ki jih Amerika priznava drugim državam. Na podlagi sklepa ameriškega Kongresa je bilo izvajanje te klavzule nasproti Jugoslaviji in Poljski pred meseci ukinjeno.

Nikelj in novo kanadsko jeklo

Predsednik upravnega odbora kanadske družbe INCO H. S. Winegate je na občnem zboru v Torontu omenil, da Kanada lahko pokrije 25 odstotkov primanjkljaja v svoji plačilni bilanci z izvozom niklja. V svojem poročilu je dodal, da si družba prizadeva, kako bi odkrila nove donosne načine uporabe niklja pri izdelovanju raznih legur. V zadnjem času so v njenih laboratorijih odkrili *nov način uporabe niklja* pri izdelovanju jekla. Novo jeklo, ki so ga pridobili s tem, da so mu dodali 10 do 25 odstotkov niklja, je izredno odporno; imenujejo ga «maraging steel». Več družb je dalo tako pridobljeno jeklo že v promet. Od tega si družba obeta lepe dohodke. Tako se bo lahko zopet okrepila po nazadovanju, ki ga je doživela lansko leto. Danes je proizvodnja niklja izpod zmogljivosti obratov družbe, vendar vse kaže, da se bo v bodoče povpraševanje po jeklu povečalo.

Kras naj postane še bolj privlačen

Potrebne so asfaltirane ceste, pa tudi novi gostinski obrati

LJUBLJANA, aprila

Iz leta v leto pridobiva neposredna kraška okolica Trsta vedno bolj kot turistični predel. Pri tem sedanja državna meja skoraj ne igra vloge in ne le, da ne predstavlja nikake ovire za razmah turizma, temveč celo mika zlasti tujce, da jo prekoračijo in pogledajo čezenjo. In ko enkrat vidijo in se naužijejo naravnih lepot do Postojne in njene jame, se vračajo ponovno ter vedno globlje, tako da zlasti ob večjih praznikih napolnijo turistične postojanke daleč celo do Kranjske gore in Planice, do Otočca in celo do Pohorja.

Lani se je prvič pripetilo, da je obiskalo *Postojnsko jamo* več tujih turistov kot domačih in da je bilo to leto po številu obiskovalcev najboljše, odkar je jama bila pred več kot sto leti odprta za javnost. To pomeni, da so dane še velike možnosti za razvoj turizma, posebno tujskega, glede domačega pa sedaj ugibajo, kje so razlogi, da je padel pod dosedanjo raven. Obenem pa delajo načrte, da bi izkoristili še vse druge velike možnosti, ki so dane, da bi se turizem na Krasu še bolj razvil in dosegel višjo raven tako glede udobnosti turističnih postojank in naprav kot glede cen.

Kot je znano, grade v Kopru in v drugih obalnih mestih precej turističnih objektov od novelov do kopališč, kampingov, motelov in podobnega, kar je nujno potrebno novodobnemu turizmu. Pa ne samo to: potrebno je dohiteti veliki razvoj, ki je bil doslej dosežen v svetu in obenem zadostiti velikemu pritisku turistov na to območje. Številna zlasti tujih turistov iz leta v leto rastejo in če hočemo, da se bodo še nadalje dvigala, je treba za to ustvariti vse potrebne pogoje.

CESTA N.GORICA—SEŽANA—DIVAČA

Toda obala ne predstavlja vsega, kar lahko to območje nudi domačim in tujim turistom. Tudi Kras postaja s svojimi posebnostmi vedno bolj zanimiv, čeprav manjka na Krasu skoro vse, kar je potrebno, da bi se razvil turizem v vsej svoji širini. V prvi vrsti so potrebne ceste. Zato ni nič čudnega, da so že na delu projektanti na cesti, ki pelje iz Nove Gorice čez Dornberk, Branik, Štanjel in Sežano do Divače in od tod na novo moderno cesto za Koper in Ljubljano. Odsek ceste Sežana-Divača že grade, vendar nekam počasi. Kaže, da bodo delo na vsem tem odseku do Divače pospešili in nekateri zagotavljajo, da bo vsa cesta do poletja že asfaltirana. Cesta od N. Gorice do Dornberka je bila že prej asfaltirana.

OD ŠKOCIJANSKIH JAM DO LIPICE

Posebno veliki načrti so za večje izkoriščanje turističnega trikota *Sežana-Divača-Lipica.* V območju tega trikota leže namreč znamenite *Škocijanske jame,* ki so po zadnji vojni ostale daleč v senci Postojnskih, čeprav jih v nekaterih pogledih morda celo prekašajo. Poleg teh so še druge jame od Divaških pri Divači in Vilenice pri Lokvi, ki so tudi privlačne za bolj skromne turiste in tiste, ki jim ni do dolge hoje. *O Lipici* bi tu ne bilo treba govoriti, kajti ta je znana morda bolj Tržačanom kot domačinom in kmalu bo še bolj zaslovela v svetu s filmi, v katerih igrajo glavne vloge njeni Lipicanci. Pravijo celo, da so v zadnjem času lipicanski «igralci» najbolj iskani za vse vrste filmov, v katerih nastopajo konji. Brez dvoma pa jim bo največjo reklamo naredil Walt Disney s svojim zadnjim filmom, v katerem nastopa skoro 150 lipicancev.

Lipica je turistično postala privlačna in s posrečeno priključitvijo *žrebčarne k velikemu podjetju «Jadran» v Sežani,* je zagotovljen ne le njen obstoj, temveč tudi uspešen razvoj. V Lipici predvidevajo poleg že zgrajene moderne restavracije *še gradnjo hotela;* to bi bilo nujno zlasti za tujce, ki bi se radi ustavili v tej kraški oazi. Poleg tega bodo uredili in asfaltirali cesto, ki pelje do Lipice.

Težja je zadeva *Škocijanskih jam.* Veliki načrt je bil le delno izvršen in tako so bile jame *elektrificirane,* vse drugo pa še čaka. To «drugo» pa pomeni *gradnjo gostinskega obrata* ob jami, *gradnjo vzpenjače* skozi «okroglico», da ne bo treba toliko pešačiti in končno tudi ureditev prometnih zvez od Divače do jame. Pravijo, da so imeli v starih časih, ko je bilo manj turistov, v Divači «fijakerja», ki je često vozil goste čez Lipico v jame ali narobe. Danes tega ni in če si samo pešec brez plinskega pedala ali podobne naprave, moraš do jam peš.

Vasi na omenjenem območju nudijo tujim in domačim gostom poleg omenjenih posebnosti, še mnogo drugih zanimivosti. *Tako se Divača ponaša z najstarejšo in najbolj tipično kraško hišo, Lokev* z znamenitim stolpom — Taborom, kot mu pravijo, v zadnjem času pa postajajo Lokve znamenite *kot glavni dobavitelj kraškega pršuta.* V vasi je namreč velik obrat za pripravo pršuta v velikih količinah. Vas Škocijan pa je zanimiva že sama po sebi, ker je v bistvu ostala stoletja nespremenjena. Tako tudi druge okoliške vasi.

V DIVAČI MUZEJ KAKOR V ŠKOFJI LOKI

V zadnjem času se vedno bolj ogrevajo, da ne bi gradili po vaseh modernih gostinskih obratov, temveč da bi preuredili in modernizirali nekatere stare tipične zgradbe in bi jim zlasti na zunaj pustili videz arhaičnosti. Tako bi tudi prišli najcenejše in najhitreje do potrebnih turističnih objektov. Predlog je tudi, da bi na pr. v *Divači* najstarejšo hišo preuredili v nekak *muzej,* v katerem bi bili shranjeni stari predmeti s tega območja, obenem pa bi bila ohranjena izvirna podoba gradbenega tipa hiše tega kraja. Prvi tak muzej imajo že v *Škofji*

(Nadaljevanje na 2. strani)

naše mnenje

Kvečjemu enega!

To bo narobe vesoljni potop! Natančne statistike Ameriške akademije znanosti pravijo, da nas bo na svetu okoli leta 2000 čez 6 milijard in okoli leta 2079 25 milijard in čez 200 let 150 milijard. Če že danes tožimo, da ni dovolj kruha za dobre tri milijarde ljudi, ali ga bo dovolj čez leta za 25 ali celo 150 milijard ljudi?

Kakor ob vsakem vprašanju se mnenja tudi glede možnosti prehrane neštevilnih množic ljudi delijo vsaj v dva tabora, tako nekako kakor se družina navadno ob vsakem važnejšem vprašanju razdeli v dva tabora. Nekateri učenjaki in sociologi pravijo, da človeška znanost dovolj hitro napreduje — mar ne poročamo od številke do številke našega lista o napredku agrotehnike in kemije — da bo mogoče izvleči iz zemlje toliko hrane, kolikor je bo človeštvo potrebovalo; če je ne bo na zemlji dovolj, jo pojdemo iskat v morje, na samo dno. Tam ne bomo našli samo najrazličnejših razbitin in črepinj od potopljenih ladij in podmornic ter gomile človeških lobanj, ki jih morski psi niso mogli prebaviti, temveč tudi užitno hrano iz sivorov, ki niso ne prave živali ne prave rastline. Drugi so zopet mnenja, da ne bomo iz zemlje — še toliko manj, ker je nihče noče več obdelovati — ne iz morja pridobivali dovolj hrane za toliko ljudi, in da je treba zato čimprej poklicati na pomoč rajnega anglikanskega pastorja Malthusa, ki je že pred 150 leti opozarjal državnike, da bo prevelo ljudi na svetu, ako ne pričnemo planirati (omejevati) rojstva.

Mi Slovenci na Tržaškem — ne vem, ali je tudi na Goriškem pod Italijo tako — moramo biti res brihtni ljudje. Malo kdo izmed nas kaj ve o Malthusu in vendar se v družinah že davno ravnamo po njegovih naukih, tako da se po računsko hladno preštudiranem načrtu, ki ga bodoča zakonca izdelata še pred poroko, odločimo kvečjemu za enega otročička. Vse kaže, da smo v tem pogledu že prekosili Švabe v Vojvodini, ki so se pred vojno v Jugoslaviji kar valili v bogastvu in masti, a niso «v strahu za bodočnost» sprejeli na svet v svojih družinah več kakor po enega človeškega črvička. Za dve že ni bilo dovolj pavole in svile. Potem bi ne bilo dovolj denarja za avtomobilček, za ameriško kuhinjo, za letovišče ali potovanje. Mi s svojimi novimi družinami gotovo ne bomo delali preglavic ne sociologom ne oblastnikom, kako bi za naše potomce poskrbeli dovolj hrane. Mi nismo nadležni državljani in nočemo biti kakor tisti, ki nas vedno bolj obdajajo z družinami, v katerih kar mrgoli naraščaja, plavolasega in tudi temnejše polti, ter vsak dan trkajo na vrata političnih in cerkvenih oblasti za primerno delo in kruh prav na tem ozkem pasu zemlje med morjem in kraškimi skalami. Da bi tem in oblastnikom ne bili v nadlego — zadevamo se jim že dobrih 1300 let — smo zdaj prostovoljno in gotovo nejunaško izbrali pravo smrt, neizogibno spremljevalko bele kuge. Zapisal sem p r a v o smrt; kajti najnaprednejši učenjaki v Ameriki in Sovjetski zvezi so namreč med svojim raziskovanjem skrivnosti življenja prišli že tako daleč, da ločijo smrt od smrti. Po njihovih ugotovitvah naravne smrti sploh ni, življenje ne preneha samo po sebi, uniči ga le nasilje. Zato razlikujejo dozdevno smrt, kot n.pr. samo en organ odpove — in tega bo možno nekoč nadomestiti kakor zamenjamo pokvarjeni del v avtomobilu — in pravo smrt, ki nastopi, ko se življenje nasilno uniči, tako n.pr. pri cestni nesreči ali pa življenjske celice razpadejo...

Bela kuga pozna samo pravo smrt, smrt že preden se življenje rodi — pravo smrt ne samo posameznika, temveč tudi celih narodov.

— lb —

Stori vse dobro, ki ga utegneš, na vse načine, ki jih zmoreš, povsod kjer utegneš, ob vsakem času, ko moreš, vsakomur, ki mu lahko, tako dolgo, kakor moreš.

* * *

So ljudje, ki so rojeni na svet, da lahko kaj store in si pridobijo nagrade; drugi zopet samo zato, da to opazujejo in gledajo, kaj se dogaja. Ti dve vrsti ljudi se sramujeta, ko se srečata.

* * *

Ako hočemo doseči splošno blaginjo v državi, moramo trošiti. Ako pa hočemo doseči zasebno blaginjo, moramo varčevati, s čimer lahko premagamo vsako težavo.

PO SVETU

SESTAVA NOVEGA ITALIJANSKEGA PARLAMENTA. Zadnje volitve so prinesle precej sprememb v sestavi poslanske zbornice in senata. Zaradi pomanjkanja prostora ne moremo navajati podrobnih podatkov o izidu političnih volitev, ki so sicer zelo zanimivi, pač pa se bomo omejili na primerjavo števila mandatov posameznih strank po novih volitvah z dosedanjim številom (na podlagi volitev iz leta 1958): krščanska demokracija 260 poslancev (poprej 273), komunistična stranka 166 (140), socialistična stranka 87 (84), liberalna stranka 39 (17), socialno demokratska stranka 33 (22), Italijansko social. gibanje (neofašisti) 27 (24), monarhisti 8 (25), republikanci 6 (6), druge stranke 4 (5); med temi Južnotirolska ljudska stranka 3 (3). Sestava senata: krščanska demokracija 133 (123), komunisti 85 (59), socialisti 44 (35), liberalci 19 (4), socialni demokrati 14 (5), neofašisti 15 (8), monarhisti 2 (7), republikanci 0 (0) ostali 3 (3); med «ostalimi» 2 pristaša Južnotirolske ljudske stranke (poprej 2).

NOV POLITIČNI POLOŽAJ Izid zadnjih političnih volitev pomeni precejšnjo utrditev levičarskih strank, vendar te tri stranke v parlamentu ne sodelujejo, ker so socialisti do sedaj podpirali vlado levega centra, v kateri so socialni demokrati medtem ko so komunisti ostali v opoziciji. Desno krilo v krščanski demokraciji zahteva glavo predsednika Fanfanija. Prevladuje mnenje, naj bi sestavili začasno vlado, ki bi bila predvsem upravne narave, dokler ne pride do občnega zbora socialistične stranke, ki naj dokončno odloči smer socialistom. Krščanska demokracija je zgubila okoli 4 odst. svojih glasov. Bila je sicer pripravljena na nazadovanje, toda ne v takšni meri. Desnica hoče izkoristiti oslabitev krščanske demokracije in utrditev zlasti komunistične stranke zato, da bi zrušilo vlado levega centra, sama pa nima dovolj moči v parlamentu, da bi lahko svojo namero izvršila.

ODMEV VOLITEV V AMERIKI. Neue Zuericher Zeitung izraža v uvodnem članku mnenje, da je izid zadnjih parlamentarnih volitev v Italiji razočaral politične načrtovalce v Washingtonu, ki so pozdravili premokret na levo v krščanski demokraciji. Ta politični recept naj bi bil zdaj popolnoma odpovedal. Američani so domnevali, da bo naslonitev Fanfanijeve vlade na socialiste imela za posledico odhajanje volivcev iz komunističnih vrst; v resnici je razvoj nasproten. Zaradi močnega povišanja števila komunističnih glasov se ustvarja v Italiji za politiko Združenih ameriških držav negotovost. — Mnogo dopisnikov tujih listov iz Rima je izrazilo mnenje, da se je komunistična stranka pri zadnjih volitvah tako močno okrepila tudi zato, ker je sedanji papež pokazal večjo spravljivost nasproti Sovjetski zvezi ter med drugimi potezami tudi sprejel zeta ministrskega predsednika Hruščova A. Adžubeja. V pomirjevalnem duhu je bila sestavljena tudi zadnja papeževa okrožnica «Pacem in terris». V resnici je tudi vodja komunistične stranke Togliatti v svojem prvem govoru po televiziji nastopil zelo pomirjevalno in pozval tudi katoličane, naj volijo za njegovo stranko.

JUŽNI TIROLCI V PARLAMENTU. V senat sta bila izvoljena dva južnotirolska kandidata, in sicer Hans Saxen in Luis Sand. Neodvisni kandidat Raffeiner, ki je pristaš nove struje v Južnotirolski ljudski stranki, ki se zbira pod geslom «Obnova» (Aufbau), je bil poražen, vendar je zbral razmeroma veliko število glasov (15 tisoč 187). On je proti radikalni politiki Južnotirolske stranke pod vodstvom dr. Magnaga in se zavzema za sporazum z Rimom. Zdi se, da sta na njegovi strani tudi bivša poslanca v rimskem parlamentu Riz in Ebner, ki ju stranka ni hotela več kandidirati verjetno prav zaradi tega. Od prejšnjih poslancev je kandidiral samo Mitterdorfer, ki je bil zdaj izvoljen poleg dveh novih kandidatov Vaja in Dietl.

ZOPET TRIJE ATENTATI. V nedeljo, na dan volitev so se razpočili ob 3.30 zjutraj zaporedoma trije peklenski stroji v prtljažnici na milanski postaji, kjer je mnogo potnikov čakalo na vlak zaradi volitev. Ranjenih je bilo sedem ljudi. Nekako uro poprej je eksplodirala «molotovka» ob bencinski črpalki v Cesanu Madernu, medtem ko se ni razpočila bomba postavljena ob bencinski črpalki v Comu. Sodeč po vseh okoliščinah sklepa policija, da gre za atentate, ki so jih napravili južnotirolski puntarji. Univerza v Innsbrucku je preklicala postopek proti prof. Burgerju, ki so ga obdolžili, da je sodeloval pri organizaciji atentatov na Južnem Tirolskem. Prof. Burger se je nekaj časa skrival in ni bil aretiran. V smislu sklepa profesorskega zbora bo Burger zopet poučeval na univerzi. Italijanski tisk protestira proti ravnanju profesorskega zbora.

FINSKI OBISK V BEOGRADU. Na obisku v Beogradu je predsednik Finske Urho Kekkonen, ki je prispel v Jugoslavijo v spremstvu svoje soproge. V poslopju Zveznega izvršnega sveta so bili uradni razgovori med gostom in predsednikom republike Josipom Brozom Titom, ki so potekali v prisrčnem in prijateljskem vzdušju. Predsednik Kekkonen si je tudi ogledal kmetijski kombinat «Beograd»; spremljal gaje član zveznega izvršnega sveta Marijan Brecelj.

PRESENEČENJE V AVSTRIJI. Niti sami avstrijski socialisti niso pričakovali, da se bo njihov kandidat, dosedanji predsednik republike Adolf Schaerf, tako sijajno odrezal na volitvah. Zbral je kar 55.4 odsto glasov (2.473.694), njegov nasprotnik krščanski demokrat, bivši kancler Raab, pa samo 40.6 odsto (1.813.787 glasov); kandidat evropskega federalističnega gibanja Kimmel pa 176.649 glasov. Izid volitev je bil toliko bolj značilen, ker so krščanski demokrati na lanskih parlamentarnih volitvah napredovali. Na Koroškem so krščanski demokrati povišali število svojih glasov, na samem Južnem Koroškem, kjer prebivajo tudi Slovenci, pa je napredoval Schaerf nasproti izidu volitev l. 1957. Ta ostane na oblasti 7 let.

MEDNARODNA TRGOVINA

Pred II. sejmom motorjev in motornih vozil

Od 10. do 19. maja bodo prostori Gospodarskega razstavišča v Ljubljani prizorišče *2. sejma motorjev in motornih vozil*, nad katerim je prevzela pokroviteljstvo Gospodarska zbornica Jugoslavije. Prvi tak sejem je bil že leta 1960 v Ljubljani, ki je na splošno zadovoljstvo tako domačih kot inozemskih razstavljavcev zelo dobro uspel. Prav zaradi vsestranskega uspeha, ki ga je požel že prvi mednarodni sejem v Ljubljani, je bila Ljubljana v soglasju domačega združenja proizvajalcev motornih vozil kot tudi v soglasju tovrstnega mednarodnega foruma ponovno povabljena, da letos organizira motorni sejem.

Vsi razstavni prostori na Gospodarskem razstavišču za ta sejem so bili razprodani — praktično so bili že oddani v prvi polovici februarja. To dejstvo potrjuje izredno zanimanje domačih proizvajalcev motorjev in motornih vozil za ta sejem.

Za motorni sejem so pripravljeni vsi razpoložljivi pokriti in odprti prostori na Gospodarskem razstavišču, tako hale A, B in «Jurček», veliko prostora pa so številni razstavljavci zasedli s svojimi proizvodi na odprtih, nepokritih površinah.

Novi kontingenti za uvoz živine

Ministrstvo za zunanjo trgovino je dovolilo naslednje kontingente za uvoz goveje živine in govejega mesa v mesecu maju:

Za države Evropske gospodarske skupnosti in PTOMA 33.930 glav goveje živine in 19.965 stotov svežega in zmrznjenega govejega mesa. Druge države na seznamu «A» Import: 30.310 glav živine in 47.085 stotov mesa. Količine bodo tako razporejene: *Goveja živina.* Iz Avstrije 13.865 glav, iz Danske 2620 glav, iz Švice 2845 glav, iz Jugoslavije 10.180 glav. Iz drugih držav seznama «A» 800 glav. *Sveže in zmrznjeno goveje meso.* Iz Avstrije 620 stotov, iz Danske 33.580 stotov, iz Irske 355 stotov in iz Jugoslavije 11.460 stotov. Druge države na seznamu «A» Import (izvzemši države Evropske gospodarske skupnosti in Argentino, Urugvaj ter Brazilijo): 1070 stotov.

DOLOČENI NOVI KONTINGENTI ZA UVOZ MASLA

Ministrstvo za zunanjo trgovino je zaradi pomanjkljivih zalog nekaterih živilskih potrebščin dovolilo uvoz 6000 stotov masla v Italijo. V kratkem bo predpisalo uvozne pogoje, po katerih se bodo morali ravnati zadruge in druga zainteresirana podjetja.

ITALIJANSKA RAZSTAVA V NEW YORKU

Veletrgovina «Lord and Taylor» v New Yorku je priredila razstavo *sodobne italijanske obrti.* Na ogled je poleg klasičnega pohištva bogata zbirka kristalnih svečnikov, kavovarjev in lončenin v skupni vrednosti 1 milijona dolarjev.

TURBINE NA PLINSKI POGON. Družba «Nuovo Pignone» iz Florence je po sporazumu z ameriško družbo «General Electric Co.» izdelala prvo turbino na plinski pogon, ki jo bodo namestili v termoelektrični centrali pri New Yorku. Razvijala bo 9500 Kw in proizvajala 31.000 kg/h za tehnološko uporabo v čistilnicah (rafinerijah). Ista družba bo v Massi izdelala še 8 takih turbin.

Belgija in nove carine na uvoz stekla v Ameriko

Iz Bruslja poročajo, da se belgijske tovarne stekla še danes ne morejo pomiriti *s povišanjem carine na uvoz v Združene ameriške države,* do katerega je prišlo lansko leto. Res je sicer, da je izvoz belgijskega stekla lani v primerjavi z letom 1961 napredoval, in sicer tudi v Združene ameriške države, ne drži pa, da bi ne bilo povišanje carine na uvoz stekla za okna v Združena države Amerike prizadelo belgijskega stekla. Da ni prišlo do upada izvoza v Združene ameriške države tudi lansko leto, je treba iskati razlago v tem, da je bilo povišanje carine napovedano že 17. marca 1962, uveljavljeno pa šele 17. junija. Ta vmesni presledek so ameriški uvozniki izkoristili, da so hitro izvozili iz Belgije večje količine stekla, kakor običajno. Zato se je uvoz iz Belgije v prvem polletju lanskega leta naglo dvignil. Že v drugem polletju lanskega leta in v prvih mesecih letošnjega leta pa se je izvoz belgijskega stekla v Združene ameriške države skrčil.

UVOZ PETROLEJA POVEČAN

Italija je lani uvozila okoli 41 milijonov ton surovega petroleja, kar pomeni okoli 20 odstotkov več kakor leta 1961. Uvoz iz Kuwaita, okoli 29,2 odstotka celote, je pokazal občutem porast napram letu 1961. Uvoz surovine iz Sovjetske zveze je dosegel preteklo leto okoli 6.270.000 ton.

Predelana surovina v italijanskih čistilnicah se je v letu 1962 dvignila na 41.800.000 ton, kar pomeni dvig za 19,6 odst. Poraba je lansko leto dosegla 26 milijonov 700.000 ton (plus 24,3 odstotka). Zlasti visoka je bila poraba bencina, ki je zaznamovala porast za 21,6 odstotka.

Celotna predelava surovine v čistilnicah ENI je v preteklem letu dosegla 6.750.000 ton. Od tega je 3 milijone ton prišlo iz Sovjetske zveze, 1 milijon in pol ton iz Egipta, 292.000 ton iz Irana in 165.000 ton pa iz domačih virov.

SLOVENSKA VINA V ITALIJI

Italijansko - jugoslovanski trgovinski sporazum za obmejna področja omogoča tudi izvoz vina iz kmetijske zadruge v Brdih. Meseca februarja so izvozili v Italijo dva vagona «tokaja» in «merlota» in 17 tisoč steklenic istega vina. Za leto 1963 pa je predviden v Italijo izvoz 40 vagonov vina iz področja Brd.

Spremembe v Izvršnem svetu Slovenije

Izvršni svet Slovenije je izvršil naslednje spremembe med republiškimi tajniki (sekretarji): rešeni svojih funkcij so bili člani Izvršnega sveta: Peter Zorzo, dolžnosti sekretarja republiškega Izvršnega sveta; Riko Jerman, dolž. rep. sek. za finance; Silvo Hrast rep. sek. za industrijo; Rudi Čačinovič rep. sek. za kmetijstvo in gozdarstvo; Jože Tramšek, republiški sekretar za trgovino, Bojan Polak, repub. sekr. za promet, Miran Kosmelj, rep sek. za delo; Vladko Majhen, rep sek. za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve; dr. Jože Benigar, rep. sek. za zdravstvo; Pavle Bojc, repu, sek. za socialno varstvo; Vladimir Kadunc, rep. sek. za notranje zadeve; Jože Pavličič, rep. sek. za pravosodno upravo; Niko Šilih, rep. sek. za proračun in občo upravo; dr. Josip Globevnik, rep. sek. za zakonodajo in organizacijo; Bogo Gorjan, rep. sek. za informacije.

Za nove republiške sekretarje so bili imenovani: sekretar Izvršnega sveta, kot republiški sekretar v Izvršnem svetu Bogo Gorjan; rep sek. za finance Miran Cvenk; rep. sek. za industrijo Drago Dolinšek; rep. sek. za kmetijstvo in gozdarstvo inž. Janez Perovšek; rep. sek. za trgovino Bojan Bunc; rep. sek. za promet Alojz Žokalj; rep. sek. za delo Erna Podbregar; rep. sek. za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve Ermin Kržičnik; rep. sek. za zdravstvo Stane Šelih; rep. sek. za socialno varstvo Nada Majcen; rep. sek. za notranje zadeve Riko Kolenc; rep. sek. za pravosodno upravo France Kutin; rep. sek. za proračun in občo upravo dr. Pavle Rozman, rep. sek. za zakonodajo in organizacijo dr. Branko Premrou; rep. sek za turizem Janko Potočnik.

Češkoslovaška trgovina v letu 1962

V letu 1962 se je vrednost češkoslovaške zunanje trgovine dvignila za 5 odsto. Okrepili so se *trgovski stiki z vzhodnoevropskimi deželami.* Izboljšali so se pogoji za izvoz strojev in opreme v manj razvite dežele; s temi je Češkoslovaška sklenila številne pogodbe in sporazume za sodelovanje na znanstvenem in tehničnem področju. Okrepile so se *tudi trgovske vezi z zahodnoevropskimi deželami,* med katerimi zavzema najvažnejše mesto *Zahodna Nemčija.* Predvidevajo, da bo gospodarska izmenjava *s Francijo* dosegla v sezoni 1962/63 306 milijonov kron, kar bi pomenilo 15 odsto več kot doslej. Med obema državama obstaja tudi trileta pogodba za izmenjavo na področju orodnih strojev, ki predvideva 116 milijonov kron za leto 1963, 130 milijonov kron za leto 1964 in 145 milijonov kron za leto 1965. Za *Veliko Britanijo* namerava Češkoslovaška v prihodnjih šestih letih izvesti naročil za približno 100 milijonov funtov šterlingov. *Glede trgovine z Italijo* predvidevajo za leto 1963 20-odstotni napredek. Češkoslovaška namerava izvoziti v Italijo za 29 milijard lir blaga. Češkoslovaško odposlanstvo se trenutno nahaja na Japonskem z namenom, da se vnovic uspostavijo stiki s strojnimi tovarnami in proizvajalci industrijske opreme.

Tudi Švici potreben tuj kapital

Zanimivo je, da ni švicarsko gospodarstvo v veliki meri odvisno samo od tuje delovne sile — računajo, da je danes v Švici zaposlenih okoli pol milijona tujih delavcev — temveč tudi od tujega kapitala. V Švico prihaja čedalje več tujega kapitala, ki se čuti tam varnega. Ta denar ne ostaja samo v bankah, temveč ga tujci nalagajo tudi v podjetja. Javne finance so v Švici ustaljene. Leta 1961 je obračun kazal, da so bili dohodki za 328 milijonov švicarskih frankov večji kakor izdatki, lansko leto pa celo za 372 milijonov. To velja za švicarsko zvezno gospodarstvo, medtem ko so obračuni sedmih kantonov pokazali za leto 1961 primanjkljaj, ki sicer ni bil velik.

Švicarski gospodarstveniki niso prav zadovoljni z naraščanjem investicij tujega kapitala, ki so leta 1962 dosegle 13 milijard frankov, ter ugotavljajo, da ni pravega razmerja med investiranjem tujega in domačega kapitala. Domači prihranki so namreč lani dosegli samo 11 milijard frankov. Ker se domači kapital ne nabira dovolj hitro, morajo Švicarji segati po tujem kapitalu; res je sicer, da so obresti za ta kapital nizke, le v zadnjem času kažejo težnjo za povišanjem.

Sama zunanjetrgovinska bilanca je bila lani za 3 milijarde frankov pasivna za Švico, toda plačilna bilanca je ostala kljub temu aktivna, in sicer zaradi nevidnih dohodkov. Zaradi dohodka tujega kapitala bi se tudi sicer ne čutilo primanjkljaja v plačilni bilanci, toda po mnenju gospodarstvenikov ni naraščanje dotoka tujega kapitala priporočljivo, ker ustvarja inflacijsko ozračje. Švicarska narodna banka skuša iz teh razlogov ovirati dotok tujega kapitala, da bi zavarovala kupno moč domače valute, na drugi strani pa že čutijo, vsaj manjša podjetja, pomanjkanje kapitala.

Gospodarstveniki se vprašujejo, kje je rešitev iz takšnega položaja, ter zaključujejo, da je ta *predvsem v varčevanju.* Varčevanje lahko v vsakem pogledu prinaša samo koristi. Zato iščejo poti, kako bi pospešili varčevanje. Nekateri gospodarstveniki predlagajo, naj bi pospeševali varčevanje s tem, da bi odpravili davke na dohodke od vlog. Tako naj bi bil popolnoma oproščen davka prihranek do določene višine. Takšen zakon pripravlja ženevski deželni svet.

FRANCOSKO - ALBANSKA POGODBA

Francija in Albanija sta podpisali trgovinsko pogodbo za leto 1963. Francija bo izvažala jeklarske izdelke, papir, kemikalije, farmacevtske izdelke, obleko in stroje; iz Albanije bo uvažala volno, rude, bombaž, kože, zdravilne rastline in druge proizvode.

IZVAJANJE ZAKONA O PODRŽAVLJENJU ELEKTRIČNE ENERGIJE

«Gazzetta ufficiale» je te dni priobčila 30 odlokov glede podržavljenja zasebnih elektrarn. S temi odloki bo državno podjetje ENEL prevzelo 30 zasebnih elektrarn, med katerimi je tudi družba Società Friulana di Elettricità.

Mednarodna obramba vrednosti valut

«Tisti, ki bi jim prišlo na um, da bi se lotili kakršnekoli špekulacije na škodo te ali one svetovne valute, bodo odslej morali biti pripravljeni na učinkovito in vzporejeno sodelovanje državnih bank, zakladnih ministrstev in Mednarodnega denarnega sklada v obrambo zadevne valute. Te ustanove bodo spričo vzajemne pomoči v najkrajšem času imele na voljo bogata sredstva za pobijanje tovrstnih špekulacij.» Tako je dejal Charles A. Coombs, glavni ravnatelj FOMC (Zveznega komiteja za prosto trgovinsko izmenjavo), ki je bil ustanovljen pod pokroviteljstvom ameriškega bančnega sistema Federal Reserve System (FRS) v New Yorku.

Ameriško finančno ministrstvo je v tujih državah najelo posojila v tuji valuti proti bonom; s tem denarjem kupuje dolarje, razpoložljive v tujini, da tako zavaruje vrednost dolarja pred — drugimi valutami, ali pa da prepreči odtok zlata v tujino. Istočasno pomeni ta operacija za tuje vlade koristno naložbo mrtvega denarja in gotovo jamstvo proti izgubam, ki bi jih povzročil padec dolarja na svetovnih tržiščih.

Med zahodnimi državami obstaja valutni dogovor na podlagi nekakšne kompenzacije, ki ima namen podpreti valute. Federal Reserve System z ene strani podeljuje narodnim bankam zahodnih držav posojila v dolarjih, z druge strani pa najema v teh državah posojila v njihovi domači valuti, da bi zavaroval tečaj dolarja. Ni nujno, da se takšne dogovorjene operacije dejansko izvedejo. V času od septembra 1962 do februarja 1963 je bilo izvršenih takšnih operacij — bodisi dejansko izvedenih bodisi samo dogovorjenih — za 1.1 milijarde dolarjev. Za Federalni rezervni sistem je pri tem nastal primanjkljaj 100 milijonov dolarjev. Od časa ko je bil uveljavljen ta sistem valutne kompenzacije (od marca 1962) je bilo dejansko izvedenih za 600 milijonov operacij.

Od septembra do februarja je «Banca d'Italia» z lirami kupila 200 milijonov dolarjev, kar pomeni, da je toliko posodila Američanom; Zahodnonemška zvezna banka prav toliko, švicarska narodna banka in sama vlada pa za 129 milijonov dolarjev.

POGAJANJA MED ZSSR IN BRAZILIJO

V kratkem pride do podpisa nove trgovinske pogodbe med Sovjetsko zvezo in Brazilijo. Sedanja pogodba zapade 31. decembra. Letos je trgovinska izmenjava med obema državama dosegla vrednost 180 milijonov dolarjev, lani pa je znašala 140 milijonov dolarjev.

pomorstvo

LADJE SPLOŠNE PLOVBE

Motorna ladja Bled» je 3. maja zapustila Conacry namenjena v Abidjan, od koder se je odpravila preko Takoradija, Teme in Lomeja v Apapo, kjer bo 25. maja. Ladja «Bohinj» je 5. maja dospela v Koper, 7. maja pa je bila v Rijeki. «Bovec» bo v Montevideu 9. maja, 11. maja pa bo priplula v Buenos Aires. Ladja «Zelengora» je 29. aprila zapustila Abidjan in se preko Dakarja namenila v Jadran, kjer bo 20. maja. «Pohorje» je 6. maja zapustila pristan v Apapi in bo prišla v Takoradi 8. maja.

NAPOVEDANE LADJE JUGOLINIJE

(Odhodi iz Trsta)

Proga Jadransko morje - Bengalski zaliv: «Romanija» konec maja.

Proga Jadransko morje - Daljni Vzhod: «Lika» 25. maja 1963, «Velebit» 15. maja 1963.

Proga Jadransko morje - ZDA: Novi Vinodolski» 20. maja.

Razvoj jugoslovanske mornarice

Med letom 1962 se je tonaža jugoslovan. trgovinske mornarice povečala od 831.000 brt na 945.000 brt. Ta zmogljivost jugoslovanske mornarice že ustreza potrebam prevoza jugoslovanskega blaga v trgovini z zunanjim svetom, deloma pa jugoslovanska trgovinska mornarica lahko že v veliki meri prevaža tudi tuje blago med tujimi lukami. Delež jugoslovanske mornarice na prevozu blaga v jugoslovanski zunanji trgovini je lani dosegel 53.8 odsto, kar pomeni, da prevaža ostalo blago v jugoslovanski trgovinski izmenjavi tuja mornarica.

Lani se je povečal tudi promet *čez jugoslovanske luke.* Po začasnih podatkih je izvoz blaga čez jugoslovanske obmorske luke lani dosegel 2.2 milijona ton (1.9 milijona ton v l. 1961), uvoz pa 4.5 milijona ton (3.7 milijona ton leta 1961), a tranzit okoli 1.5 milijona ton (1.3 milijona ton leta 1961); to predstavlja povečanje prometa za okoli 15.8 odsto, oziroma 21.6 in 15.3 odsto. Povečanje prometa čez jugoslovanske luke je posledica naraščanja zunanje trgovine, povečanje tranzitnega prometa pa je nastopilo zaradi povečanja zmogljivosti reške luke.

Delež jugoslovanske mornarice pri prevozu tujega blaga med tujimi lukami se je lani dvignil za 5.3 odsto. Na prvi pogled ni ta napredek posebno velik, vendar je treba upoštevati, da vlada še vedno na trgu prevoznin veliko mrtvilo. Razpoložljivost z ladijskim prostorom je v primerjavi s prevoznimi potrebami še vedno prevelika; saj so morali lani brodarji postaviti v razpremo nič manj kakor za 3.2 milijona brt ladjevja, ker ni bilo zanj dovolj tovora za prevoz. Ta kriza je prisilila k razpremi mornarice iz 29 držav, medtem ko ni bila zaradi pomanjkanja tovora razpremljena niti ena jugoslovanska ladja.

m. v.

Kras naj postane še bolj privlačen

(Nadaljevanje s 1. strani)

Loki in zanimivo je, kako domačini skrbe zanj in prinašajo vse, kar menijo, da je vredno spraviti in ohraniti pred uničenjem in pred pozabo. Seveda bi bila ob muzeju lahko okrepčevalnica, v kateri bi postregli s kraškimi posebnostmi, to je zlasti s pršutom in teranom.

Končno naj omenimo še Vremščico, ki zapira eno stranico omenjenega trikota. Na njej je že danes velika staja kmetijske zadruge, ki pase v letnem času na Vremščici na stotine glav živine. Do te staje je speljana pot, ki jo poznajo že tudi mnogi avtomobilisti. Od tod do vrha Vremščice, od koder je čudovit razgled, je le pol ure hoda. V načrtu je, da bodo kmalu začeli graditi na tem vrhu planinsko postojanko, s čimer bo hrib pridobil na privlačnosti.

Za vse te in druge načrte je potreben seveda denar. Toda vložena sredstva bi se hitro vračala, ker bi poživila ves promet in tako bi poleg vsega tudi številni domačini dobili delo in s tem zaslužek.

ž—

Turizem

IZREDNO UGODNA ITALIJANSKA TURISTIČNA BILANCA. Izdatki tujih turistov v Italiji so leta 1962 dosegli 847,3 milijona dolarjev, medtem ko so italijanski turisti v tujini potrošili 123,6 milijona dolarjev. Prebitek turistične bilance znaša torej 723,6 milijona dolarjev. Dohodki iz turizma znašajo 60 odst. primanjkljaja trgovinske bilance. Prav iz tega podatka se vidi, kako velikega pomena je za italijansko gospodarstvo turizem. Primanjkljaj v trgovinski bilanci je namreč lani znašal 1.426,8 milijona dolarjev. Število tujih turistov se je od leta 1961 do 1962 povečalo za 12 odstotkov, vendar ne narašča tako hitro kakor v nekaterih drugih državah na Sredozemlju.

ZRAČNA PROGA NEW YORK — BEOGRAD Ob polnoči med 2. in 3. majem je z mednarodnega letališča Idelwide (New York) odletelo prvo letalo ameriške družbe Pan American ter je v petek ob 12.25 pristalo na beograjskem letališču. Letala Pan American lete v obeh smereh okoli sveta ter bodo pristajala na beograjskem letališču (v Surčinu) 4-krat na teden. V Ameriki so prepričani, da bo pristajanje letal te velike ameriške družbe v Beogradu pospešilo dotok ameriških turistov v Jugoslavijo.

ZA RAZVOJ JUGOSLOVANSKEGA TURIZMA. Naložbe za turistične naprave v Istri in Dalmaciji so od leta 1957 pa do danes dosegle 3,6 milijard dinarjev. Predvidevajo, da bo letošnja sezona v povojnih letih najbolj ugodna, saj so že v prvih treh mesecih letos po hotelih zabeležili 55 odstotkov več prenočitev kakor lani ob istem času.

Dr. VLADIMIR MURKO

Visokošolski zavodi v Jugoslaviji

V.

Številne usmeritve poznajo tudi *umetniške akademije;* tako predvideva *akademija za igralsko umetnost* poleg dosedanjih izpopolnjenih oddelkov za igro, režijo in dramaturgijo ustanovitev oddelka za filmsko in televizijsko snemanje ter oddelka za scenografijo in kostumografijo; *akademija za glasbo* šteje 7 oddelkov (razen za kompozicijo, dirigiranje in solopetje 3 oddelke za razne glasbene inštrumente, muzikološki oddelek pa bo postopoma prešel na filozofsko fakulteto); *akademija upodabljajočih umetnosti* ima kiparsko in slikarsko skupino, poučuje pa tudi restavratorstvo. *Pedagoška akademija v Mariboru* ima zdaj organiziran le študij na prvi stopnji, doslej v desetih, višja pedagoška šola pa v 13 predmetnih skupinah.

ŠTEVILNE VIŠJE ŠOLE

Izmed ostalih visokošolskih zavodov navajamo tukaj ponovno le tiste, ki poznajo usmeritve. *Višja ekonomsko-komercialna šola* v Mariboru šteje 6 oddelkov (za blagovni promet, zunanjo trgovino, transport in zavarovanje, računovodstvo in finance, turizem in gostinstvo, bančništvo), *višja šola za socialne delavce* oddelka za socialne delavce v družbenih službah in gospodarskih organizacijah, *višja kadrovska šola* v Kranju usmeritve za kadrovike, organizatorje izobrazbe in za poklicno usmerjanje (poklicne svetovalce), dosedanja *višja šola za medicinske sestre* zdravstveno-organizacijsko, socialnomedicinsko in zdravstveno-pedagoško smer, *višja pomorska šola* v Piranu-Portorožu navtični in strojni oddelek, *višja železniška tehniška šola* šele v drugem letniku oddelka za signalno-varnostne naprave in za telekomunikacijske naprave, *višja tehniška šola* v Mariboru že omenjenih pet oddelkov, med katerimi imajo nekateri še posebne smeri le v drugem letniku; *višja agronomska šola* v Mariboru pa oddelke za sadjarstvo, poljedelstvo in živinorejo.

Za študente najvišjih letnikov na fakultetah, visokih šolah in umetniških akademijah, ki so se vpisali še po prejšnjih predpisih pred veliko študijsko reformo iz leta 1960-61, veljajo še stari študijski predpisi, ki jih tukaj ne moremo obravnavati.

SLOVENIJA IMA DOVOLJ VISOKIH ŠOL

V glavnem lahko ugotovimo, da omogočajo visokošolski zavodi v Sloveniji študij skoraj vseh mogočih strok; le redke so stroke, ki bi jih morali slovenski študenti študirati na visokošolskih zavodih v drugih republikah. Nasprotno študira v Sloveniji *tudi večje število študentov iz drugih ljudskih republik,* iz Italije in Avstrije ter iz *azijskih in afriških držav.* Število teh študentov dokazuje, kakšen ugled uživajo slovenski visokošolski zavodi v drugih pokrajinah Jugoslavije in v tujini.

NOVI STROKOVNI NASLOVI

Strokovne naslove in akademske stopnje je uredil zvezni zakon o njih, objavljen 3. aprila 1963 v Službenem listu (13. št.) in sicer za tiste, ki so končali fakulteto ali visoko šolo oziroma prvo ali drugo stopnjo študija na takem zavodu, ki ima stopenjski študij ali višjo šolo. Filozof oziroma naravoslovec postane na prvi stopnji predmetni učitelj, na drugi pa profesor svoje stroke, študent prava na prvi stopnji pravnik, na drugi diplomiran pravnik, podobno ekonomist, medicinec na prvi stopnji višji medicinski tehnik, (višja medicinska sestra), na drugi le še zdravnik, študent raznih tehniških fakultet pa na prvi stopnji inženir (na pr. kmetijski), na drugi pa diplomirani kmetijski (itd.) inženir.

Na tretji stopnji se pridobi akademska stopnja «magister» oziroma «specialist» z označbo znanstvene oziroma študijske panoge. *Strokovni naslovi in akademske stopnje, pridobljeni v tujini,* se morajo nostrificirati po posebnih napovedanih predpisih.

TRGOVSKO ZASTOPSTVO
EKSKLUZIVNA ZASTOPSTVA
Nudi najboljše pogoje pri nabavi in prodaji vsakovrstnega blaga
Adamič
TRST, Via S. Lazzaro 23-II - Tel. 28-449, 31-996

OBIŠČITE KMETIJSKO TRGOVINO
AGRARIA
OPČINE, Narodna ul. 53 — Tel. 221-321
TRST, Ul. Udine 23 — Tel. 36-258
KONCENTRIRANA KRMILA ZA ŽIVINO PO NIZKIH CENAH, SREDSTVA PROTI RASTLINSKIM ZAJEDALCEM, RAZNA SEMENA, SADIKE, UMETNA GNOJILA IN KMETIJSKI STROJI.

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
LA GORIZIANA
Gorica - Via D. d'Aosta N. 180 - Tel. 28-45, 54-00 - Gorica
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA
Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo

KMEČKA BANKA
r. z. z o. j.
GORICA. Ul. Morelli 14 - Tel. 22-06
Banka pooblaščena za posle v zunanji trgovini
Ustanovljena leta 1909

BCKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
S.P.A.-D.D.
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 180.000.000
TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10
TELEFON ŠT. 38-101, 38-045 BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

IMPEXPORT
UVOZ - IZVOZ - ZASTOPSTVA
TRST, Ul. Cicerone 8
Telef. 38-136 - 37-725
Oddelek za kolonialno blago
Ul. del Bosco 20 - Tel. 50010
Telegr.: Impexport - Trieste
UVAŽA:
VSAKOVRSTEN LES - CEMENT IN GRADBENI MATERIAL - MESO IN ŽIVINO
IZVAŽA:
TEHNIČNI MATERIAL - RAZNE STROJE
TEKSTIL - KOLONIALNO BLAGO
Specializirano podjetje za vsakovrstne kompenzacije
Posreduje po tržaškem in goriškem sporazumu

MOBILI MADALOSSO
TRST-TRIESTE, ul. XXX Ottobre vogal ul. Torrebianca, tel. 35-740
Pohištva - dnevne sobe - oprema za urade - vozički - posteljice
blazine permaflex
Razstave: Ul. Valdirivo, 29 Ul. F. Filzi, 7

Na političnem obzorju

IZID VOLITEV V DEŽELI FURLANIJA JULIJSKA KRAJINA. Na podlagi izida zadnjih parlamentarnih volitev bo Trst v senatu predstavljal dosedanji poslanec Vittorio Vidali, ki je kandidiral na listi komunistične stranke. Za komunistično stranko je bilo oddanih (za senatnega kandidata) 48.625 glasov. V svojem okrožju (v Trstu sta bili dve) je Vidali zbral 34.129 glasov (kandidat krščanske demokracije 33.979). Ker ni noben drugi senatni kandidat zbral zadostno število glasov je drugi senatni mandat prešel na vso deželo Furlanija-Julijska krajina, ki ima skupno sedem senatorjev, in sicer poleg Vidalija socialista dr. Ercola Bonacino, socialnega demokrata Attilia Zaniera in krščanske demokrate Tiziana Tessitorija, Guglielma Pelizza, G. Garlatta in E. Ballaurija. Krščanska demokracija je za senat prejela v Trstu v obeh okrožjih 69.208 glasov, socialna demokracija 17.751, liberalna stranka 23.234, neofašistično gibanje 15.152, socialistična stranka 14.057. Vidali je kandidiral tudi v poslansko zbornico, vendar se je temu mandatu odpovedal v korist Marije Bernetič. V poslansko zbornico sta bila izvoljena še kot kandidata krščanske demokracije Giacomo Bologna in Corrado Belci. Komunistična stranka je zbrala 51.384 glasov (23,52 odstotka — leta 1958 50.421); krščanska demokracija 70.354 (32,19 odst. — 72.650); socialna demokratska stranka 19.281 (8,82 odst. — 13.959); italijansko socialno gibanje (neofašisti) 26.003 (11,90 odstotka — 34.079); liberalna stranka 19.544 (9,03 odst. — 7.216); socialistična stranka 15 tisoč 302 (7 odst. — 12.838); Skupna slovenska lista 5.679 (2,6 odst. — leta 1958 ni nastopila); republikanska stranka 4.227 (1,93 odst. — 7.280); indipendentisti 4.261 (1,95 odst. — 6.305); monarhisti 1.661 (0,66 odst. — 5.516). Neofašistično gibanje je močno upadlo in zgubilo svojega poslanca (do sedaj dr. Gefter Wondrich). Glasovi komunistične stranke, socialnih demokratov in socialistov so se dvignili. V primerjavi z občinskimi volitvami v jeseni 1962 je slovenska lista nekoliko nazadovala, tedaj je namreč v tržaški občini zbrala 4.836 glasov, v ostalih občinah na Tržaškem pa 1500 glasov. Močno so upadli glasovi krščanske demokracije, ki je zgubila 2.296 glasov. V Beneški Sloveniji so volili pred vsem za kandidate krščanske demokracije, nato za socialno demokracijo in komuniste. V Gorici so bili glasovi za poslansko zbornico razdeljeni takole: komunistična stranka 2.842, republikanci 307, italijansko socialno gibanje 2.998, liberalna stranka 2.172, socialni demokrati 3.464, monarhisti 455, krščanska demokracija 14.680 in socialisti 3.013.

NOVI SENATOR IN MANJŠINSKA VPRAŠANJA. Kot socialistični kandidat je bil za senatorja v deželi Furlanija - Julijska krajina izvoljen dr. Ercole Bonacina. Na vprašanje urednika «Matajurja», glasila Slovencev v videmski pokrajini, je še pred volitvami odgovoril, da ga je vprašanje narodnih manjšin in njihovih pravic vedno zanimalo, ker izpopolnjuje humanistično stran socialne pravičnosti. Ne more biti kulturnega razvoja brez primernega gospodarskega preporoda in prav zato je treba napraviti vse, kar je potrebno za slovensko skupnost v videmski pokrajini.

«PREPOROD» OBNOVLJEN. Znani tržaški publicist Drago Godina, ki je že v svoji knjigi «Idealizem» razložil teorijo o blagovnem denarju — denar v današnjem smislu naj bi sploh odpravili in namesto njega uvedli bone na blago — je pričel izdajati v Trstu ponovno «Preporod», katerega prva številka je izšla za časa fašizma aprila 1926. «Ako bi imeli bankovce, zajamčene z raznovrstnim blagom bi takšne bankovce v poljubni množini lahko zamenjali za blago iste vrednosti», navaja Drago Godina iz prvega «Preporoda». Značilno za njegove gospodarske teorije je poziv v drugi številki «Preporoda»: «Ves denar, ki je potreben za višanje plač, podpor in penzij, mora dati državna banka brezplačno na razpolago delodajalcem, državni in drugim upravam». Druga številka poroča o pripravah za ustanovni občni zbor Splošne strokovne organizacije. V čem se bo ta razlikovala od drugih strokovnih organizacij? Sedanje strokovne organizacije zahtevajo zboljšanje plač od tovarnarjev in sploh podjetnikov in od države, dežel in občin. Takšno politiko nova strokovna organizacija odbija: kajti za zboljšanje plač je treba uporabili velikansko množino zaležanega blaga od tako imenovane nadprodukcije. Da se je naš publicist lotil tako nehvaležnega dela, kakor je izdajanje listov v naših razmerah, pač ponovno odkriva njegovo nenavadno podjetnost in žilavost, čeprav je dosegel že visoko starost.

AVTOCESTA NA BRENNER. V kratkem pričakujejo, da se bodo začela dela za zgraditev nove avtoceste, ki bo preko prelaza Brennerja vezala Italijo z Avstrijo. Državni svet je odobril, da se podeli za njeno zgraditev in vzdrževanje dovoljenje posebni delniški družbi. Odbor te družbe je že stopil v stik s krajevnimi oblastmi glede odkupa zemljišč potrebnih za gradnjo.

Prizor z delovnega kosila, ki sta se ga udeležila minister za zunanjo trgovino L. Preti in vodstvo Slovenskega gospodarskega združenja v Trstu, kakor ga je ujel fotograf v trenutku živahne razprave o predlogih SGZ v korist obmejnega gospodarstva. V sredini na desni minister Preti, prvi na desni podpredsednik Dušan Košuta, ki pa ga fotograf ni popolnoma zajel. Kakor smo že poročali, je združenje ob tej priložnosti izročilo ministru posebno spomenico, ki vsebuje več predlogov za okrepitev gospodarskih stikov med obmejnimi kraji. O sami spomenici in pomenu predlogov SGZ smo spregovorili že v zadnji številki.

vestnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

SEDEŽ, TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 8-I. - TELEFON ŠT. 37-808

OBVESTILO LASTNIKOM JAVNIH LOKALOV

Lastniki javnih lokalov, ki so svojčas vložili na občino prošnjo za izpostavitev miz in stolic zunaj lokalov, lahko to store, četudi niso še prejeli zadevnega občinskega pooblastila. Občina je že začela razdeljevati ta dovoljenja. Nadalje obveščamo, da izvaja občinski higienski urad strogo nadzorstvo nad posodami, ki vsebujejo sladkor. Kot je znano, je 30. aprila zapadel rok za preskrbo pokritih posod za sladkor.

Pravica do letnega dopusta

Bliža se čas dopustov, zato želimo seznaniti člane z zadevnimi predpisi. Uslužbenci imajo pravico do dopusta po čl. 2109 C.Z. in po čl. 36 ustave, in sicer:

TRGOVINA:

a) Uradniško osebje

po enem letu službe	12 dni
od 2 do 6 let službe	16 dni
od 6 do 10 let službe	20 dni
od 10 do 20 let službe	25 dni
od 20 let službe dalje	30 dni

Neuradniško osebje v službi pri podjetju 11.12.1950, ima isto pravico kot uradniki le v mejah 25 dni letno.

b) Neuradniško osebje

do 7. leta službe	12 dni
od 7. do 15. leta službe	15 dni
od 15. leta službe dalje	18 dni

JAVNI LOKALI:

a) Uradniško osebje

od 1. do 5. leta službe	19 dni
od 5. do 10. leta službe	21 dni
od 10. do 20. leta službe	26 dni
preko 20 let službe	30 dni

b) Neuradniško osebje

od 1. do 5. leta službe	16 dni
od 5. do 10. leta službe	19 dni
od 20. leta službe dalje	22 dni

Pravica do dopusta nastopi po enem letu službe. Izkoristiti se mora v času (po želji uslužbenca in po dogovoru z delodajalcem od maja do oktobra. Dopust se ne more deliti na več kot dva dela.

Če med dopustom uslužbenec zboli in če je bolezen prijavljena in pripoznana, se dopust pretrga. Med dopustom se uslužbenec ne sme odpustiti iz službe. Dopust se ne more začeti na dan pred praznikom in tudi ne na praznični dan (vštevši nedelje). Dopustni čas se šteje po koledarju. Primer:: 15 dni dopusta z začetkom 1. julija: uslužbenec se vrne na delo 15. julija. Samo državni prazniki in prazniki med tednom podaljšajo dopust.

Tisti, ki želijo zapreti trgovine zaradi dopusta ali zaradi restavracije prostorov, morajo predložiti v tem smislu prošnjo na kolkovanem papirju na občinski urad; v njej morajo navesti razloge in čas, za katerega želijo zapreti trgovino. Prošnjo morajo priložiti na kolkovan papir. To velja v prvi vrsti za trgovine z živili. Lastniki javnih lokalov, ki nameravajo zapreti lokale zaradi dopusta, morajo v tem smislu predložiti prošnjo na kolkovanem papirju na kvesturo, navesti morajo razlog in čas.

USTANOVA ZA USPOSABLJANJE DELAVCEV

Minister za javne prireditve Bo je v nedeljo, 21. aprila v Calcinari pri Genovi v navzočnosti najvišjih predstavnikov oblasti odprl novi Center IRI za tehnično izobrazbo in usposabljanje delavcev. Ustanova IRI je na lastno pobudo zgradila sodobno štirinadstropno poslopje na površini 8.600 kvadratnih metrov. V njem je za 13.000 kv. metrov opremljenih delavnic, 40 učilnic, 2 dvorani za predavanja in filmske projekcije, 2 prav tako filmskim projekcijam namenjeni sobi, 5 laboratorijev za metrologijo, elektroniko, tehnologijo, metalografijo in termske poizkuse, knjižnica z 200 sedeži, 1.600 kv. metrov obsegajoča jedilnica za 1.000 oseb, 1.100 kv metrov velika slačilnica z ustrezajočimi higienskimi pritiklinami in prhami, lokal za zdravniško oskrbo in 475 kv. metrov obsegajoča telovadnica. Površina zaprtih prostorov znaša 28.000 kv metrov.

KRONIKA

STROJ ZA RAZKUŽEVANJE. V stari luki v Trstu je na preizkušnji stroj za razkuževanje rastlinskih živil in povrtnin. Opremljen je z napravo za pospešenje zorenja in za ohranitev povrtnin ter sadja. Stal je okoli 50 milijonov lir.

STAVKA V TRSTU. V podjetju «Cotonificio San Giusto», v katerem je zaposlenih 500 oseb (povečini žensk), je bila 26. aprila stavka. Osebje zahteva zvišanje plač. Nekaj dni nato so se med delavkami in vodstvom začela pogajanja.

DENAR ZA JAVNA DELA V TRSTU. Upravni odbor skrbništva za javna dela je na svojem zadnjem zasedanju odobril 120 milijonov lir za razna dela v novem pristanišču; dalje 50 milijonov lir za vzdrževanje mestne kanalizacije in 26 milijonov lir za popravilo ceste, ki povezuje spodnji del Rocola z Ulico dell'Eremo; prispeval bo tudi 62.5 milijona lir za dograditev nove železniške postaje v Žavljah.

PRED PODRAŽITVIJO BENCINA? Kot znano, prejemajo nameščenci pri bencinskih črpalkah samo 5.10 lire na vsak liter prodanega bencina; 69.40 lire gre državi, petrolejskim družbam pa 21.50 lire. Zato zahtevajo «bencinarji» povišanje svojega deleža in se pri tem sklicujejo na povišanje življenjskih stroškov. Ako ne bo hotela država popustiti in znižati davkov na petrolej in če bodo tudi petrolejske družbe vztrajale pri svojih cenah, bo mogoče ustreči «bencinarjem» samo z zvišanjem cene bencinu.

V TRSTU VEDNO MANJ KNJIGARN. Število knjigarn v našem mestu se krči. Pred dvema mesecema je zašla v stečaj knjigarna Zigiotti na Korzu; pred nekaj dnevi je milanska družba, ki ima v Rimski ulici že knjigarno «Minerva», kupila še Borsattijevo knjigarno v Dantejevi ulici. (Nekdanji lastnik Borsatti je pred nekaj leti umrl.) Ne kaže, da bi odkup Borsattijeve knjigarne pomenil razširitev knjigotržništva v Trstu. Skoraj gotovo bodo namreč knjigarno «Minerva» v Rimski ulici zaprli, ker bodo preuredili stavbo, v kateri je nameščena. («Treven»).

MNOGO JUGOSLOVANOV PO ITALIJI. Za prvomajske praznike — praznik 1. maja so v Jugoslaviji obhajali dva dni — je prišlo v Italijo vse polno Jugoslovanov. Prišli so kot izletniki potovalnih uradov, pa tudi posamič z lastnimi vozili. Mnogi so se odpeljali globoko v Italijo, v Benetke, Padovo, Milan, v Bologno in še naprej. Večinoma se izletniki nazajgrede ustavljajo v Trstu, kjer nakupujejo razne izdelke zlasti obleko. «Kompasov» avtobus je pripeljal v Trst tudi cvetličarje iz Slovenije, ki so si ogledali cvetlično razstavo. Iz Trsta so se odpeljali v Miramar, nato v Gorico ter se vrnili čez goriški mejni prehod. Tržaški in goriški trgovci se vsako leto razveselijo prvomajskega praznika, ker jim ustvarja lepo priložnost za prodajo blaga Jugoslovanom. (V Italiji so 2. maja trgovine odprte.)

NAŠE SOŽALJE

Pri Kozmi se je z avtomobilom smrtno ponesrečil 43-letni Ivan Jankovič iz Postojne, ko mu je divjačina prestregla pot; v Trstu sta v prometni nesreči izgubila življenje 56-letna Vanda Cervini in 51-letni Nereo Cervini; v Bazovici je v starosti 88 let umrl najstarejši vaščan Andrej Žagar, po domače Matjol; prav tako v Bazovici je umrla Tereza Grgič vd. Racman Ražem; v Medji Vasi Ivan Peric, v Trstu Emilija Dariš, v Sovodnjah Karolina Tomšič roj. Cotič, v Rubijah 66-letni upokojenec Ivan Kranjc (Nutič), na cesti med Trstom in Benetkami pa sta se smrtno ponesrečila med avtomobilskim trčenjem 22-letni Adolf Persolja in 23-letni Roman Pintar iz Števerjana.

Po 30 letih zopet doma

V treh so bili v «Miramaru», brzcu, ki je hitel iz Trsta čez Ljubljano proti Dunaju. Po njem bi skoraj sodil, da so bili Grki, tako živahen je bil on in nekaj nižje postave se mi je videl. Ena izmed dveh deklet — osemnajst let gotovo še ni prekoračila — je nekaj časa mrdala na sedežu nasproti njemu, ker je skoraj polovico tega zasedlo drugo dekle, a se je kaj kmalu odločila in legla na sedež pred nami. Vsi trije — pozneje sem dognal, da je to oče z dvema hčerkama — so se vedli nekam svobodno kot ljudje, ki mnogo potujejo in so na vlaku doma.

V Sežani je oče dal krepko lekcijo, prav po slovensko, hčerki, ki je ostala pokonci in je hotela pomarančne olupke vreči kar skozi okno na postajo. Bili so torej ljudje našega rodu in kaj kmalu sva se z njim zapletla v pogovor

Peljali so se v Maribor, bili so v Ricmanjih, v njegovem rojstnem kraju, ki ga je zdaj obiskal prvič po 30 letih. Zdaj je tam pod Italijo vendar drugače, kakor je bilo pred 30 leti, ko je kot 16-letni dečko z vso družino zapustil svoj rojstni kraj, da bi se rešil neznosne more pod fašizmom. Zdaj mora biti tod drugače, je nadaljeval, tudi stražniki govorijo drugače kakor tedaj pred 30 leti. Stražnik mu je dejal: «Čemu bi se sovražili, če smo druge krvi in drugega jezika, ko pa dihamo isti zrak in sije na nas isto sonce?».

Oče si je z družino skušal ustvariti novo življenje v Bistrenici na Vardarju (v Makedoniji), kjer so se primorski priseljenci organizirali v zadrugo in obdelovali zemljo vsak zase, a s skupnimi stroji in drugim orodjem. Potem ga je zaneslo v Banat, nekam blizu Vršca. Oče je umrl, sin pa se je seznanil z mlado Srbkinjo iz Negotina in imel z njo osem otrok — osem punc, najstarejši dve sta zdaj z njim potovali v Ricmanje. Iz Banata so prišli v Slovenijo in zdaj je zaposlen v Tovarni umetnih brusov v Radvanjah pri Mariboru in z njim tudi ena izmed hčera. Pravzaprav bi bil še rad delal na zemlji pa ni šlo več. Vse hčerke govorijo slovenski in mati tudi, prav nič se ji ne pozna, da je po rodu srbkinja. Vsi so torej Slovenci, vendar so njihove kretnje tako živahne in njihova drža tako lahka kakor da bi imel človek pred seboj prožne Makedonce.

V Ricmanjih so jim znanci in sorodniki znesli skupa, kar si oko poželi, in jih niso zapustili vstran. Slovo je bilo res težko.

Ko si je na sežanski postaji ogledoval potni list, preden ga je izročil obmejnemu organu, sem lahko razločno razbral: Pregarc Konrad. Eden izmed toliko naših ljudi, ki so srečno ušli fašistom in si drugod ustvarili novo življenje.

L. B.

Pospešena industrializacija Tržiča in Gorice

Na letošnjem zasedanju Združenja goriških industrijcev so poudarili važnost nove industrijske cone v Tržiču, ki bo prispevala k razvoju luke. Ladjedelnica CRDA je zadnje čase prejela več naročil, kar je posledica zboljšanja tehnične opreme; svojo opremo pa je izpopolnila tržiška družba «Officine Elettromeccaniche».

V kratkem bodo ustanovili v sklopu družbe SADE novo *termoelektrarno* «Screw Bolt Europa —S.B.E. S.p.A.». Dajala bo 640.000 kilovatov energije, predvsem za nove obrate, ki jih bodo zgradili v industrijski coni v Tržiču.

Na zasedanju so iznesli željo, da bi podobna ustanova za industrijo obstajala tudi v Gorici. Pri njenem obratovanju bi sodelovale tako občinske kot zasebne tvrdke in podjetja. Najprimernejše področje naj bi bilo ob Soči med Štandrežem in Sovodnjami. Na istem področju bi lahko zgradili tudi vrsto industrijskih objektov, ki bi zaposlili nekako 9000 oseb, z naložbo okoli 80 milijard lir.

Za goriško prosto cono, katere rok zapade 31. decembra 1966. leta, je Združenje posoških industrijcev zahtevalo povečanje kontingentov in odobritev novih kontingentov, ki bi omogočili nastanek novih obratov. Ako bi hoteli pospešiti industrijski razvoj v Gorici, bi morali še dopolniti olajšave proste cone in hkrati odpisati razne davke, kakor davek na poslovni promet (IGE) za nabavo opreme za nova podjetja.

Industrijci so tudi naglasili, da bi morala rimska vlada nakazati rotacijskemu skladu, ki je dosegel 60 milijard lir in je bil te dni povečan za 5 milijard, nadaljnjih 5 milijard.

GORIŠKI POKRAJINSKI ODBOR je na zadnji seji odobril prispevek za gradnjo občinske zdravniške ambulante v Campolongo al Torre, nadalje izplačilo začasne doklade nekaterim občinskim uslužbencem v Krminu in prispevek športnemu in filharmoničnemu društvu v Tržiču.

Socialni utrinki

POVIŠANJE ŽIVLJENJSKIH STROŠKOV V ŠVICI. Poročilo švicarske vlade o obračunu za leto 1962 ugotavlja, da se je življenje v Švici lani podražilo. Cene potrošnega blaga so poskočile za 4,3 odst., medtem ko je znašal odstotek leta 1961 samo 1,8 odst. Na podlagi proučitve, ki je bila izvršena meseca oktobra, so se plače delavcev v enem letu dvignile za 7,5 odst., plače nameščencev pa za 4,5 odst.

PODRAŽITEV MLEKA V FRANCIJI. V Franciji so oblasti do sedaj določale dve ceni mleku, in sicer eno za zimski čas, drugo za poletno sezono. Odslej bo veljala samo ena cena za vse leto. Ministrski svet je na svoji zadnji seji, kateri je prisostvoval tudi predsednik De Gaulle, obravnaval položaj francoskega kmetijstva ter na pritisk francoskih kmetov, ki so zagrozili z demonstracijami, določil višjo ceno mleku, in sicer 0,372 franka za liter (47,1 lire) pri živinorejcu. Konec marca je bila določena cena 0,357 franka. Nova cena je za 4,2 odstotka višja. Že marčna cena je bila za 2 odst. višja od lanske. Ministrski svet je tudi dovolil zvišanje cene govejega mesa za okoli 4,2 odst.

VIŠJA DRAGINJSKA DOKLADA. Na podlagi sistema premične lestvice je bila draginjska doklada za bančne nameščence za maj in junij 1963 povišana za 5 točk, kar predstavlja zvišanje plače za 2,841 odstotka. V Italiji je okoli 25.000 bančnih nameščencev. Draginjska doklada je bila povišana na podlagi gibanja življenjskih stroškov v februarju in marcu v Milanu. Tudi draginjska doklada za nameščence in delavce v industrijskih, trgovinskih, obrtniških in kmetijskih podjetjih se je povišala, in sicer za 3 oz. 4 točke, in to na podlagi poročila osrednjega statističnega urada o gibanju življenjskih stroškov.

kultura in življenje

Tržaški pisatelj v nemščini

Tržaški pisatelj Italo Svevo, njegovo pravo ime je Ettore Schmitz, je zaslovel pravzaprav šele po svoji smrti; k temu je pripomogel zlasti francoski kritik Benjamin Cremieux, ki je posvečal veliko pozornost italijanskemu literaturovju. Njemu se je pridružil švicarski kritik Max Rychner. Italo Svevo je bil po materi Italijan, po očetu pa Nemec, in kritiki trdijo, da se tudi v njegovem slogu — pisal je v italijanščini — čuti nekakšna trdota. Svevo se je smrtno ponesrečil z avtomobilom 13. septembra 1928.

Po drugi svetovni vojni so se zanj začeli močno zanimati Nemci in založili več njegovih prevodov. V založbi Rowohlt je 1959. izšel v prevodu Piera Rismonda «Zeno Cosini», še naslednje leto «Senilità» (Ein Mann wird aelter) in še v najnovejšem času «Una vita» (Ein Leben).

Italo Svevo opisuje v svojih delih boj za obstanek ljudi iz meščanskih krogov in podrobno slika tržaški poslovni svet; sam je bil nameščenec v trgovinskem podjetju ter se je zaman skušal postaviti na lastne noge kot poslovni človek. Življenje je opisoval realistično, brez vsake olepševalne primesi, celo pesimistično. Pravijo, da je njegovo delo cenil tudi znani angleški (irski) pisatelj James Joyce, ki je v prvi vojni nekaj časa živel tudi v Trstu. Helwig Werner pravi, da po svojem načinu opisovanja življenja spominja na Dickensa. Po njegovem romanu «Senilità» je bil izdelan film.

Smrt akademika Antona Sovreta

V Ljubljani je umrl v 78. letu starosti akademik dr. Anton Sovre', redni profesor na filozofski fakulteti. Rajni je zaslovel zlasti kot prevajalec grških in latinskih klasikov. Njegovi prevodi so se odlikovali po lepem jeziku in so veljali za prave mojstrovine. Rajni je poučeval pred prvo svetovno vojno tudi na slovenski gimnaziji v Gorici.

Naši igralci odlikovani

Preteklo nedeljo je Slovensko gledališče uprizorilo na Opčinah dramo Arthurja Millerja «Smrt trgovskega potnika». Dvorana je bila nabito polna z občinstvom, ki je na koncu igre z navdušenim ploskanjem nagradilo naše umetnike. Ob tej priložnosti je predstavnik gledališča povedal, da je ansambel med svojim gostovanjem po Sloveniji doživel velik uspeh in da so bili odlikovani 3 člani gledališča: Modest Sancin in Jožko Lukeš za vlogi v drami «Smrt trgovskega potnika» ter Stane Starešinič za vlogo Hamleta (v gledališču v Karlovcu).

Člani SG bodo v soboto 11. maja ob 21. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj» uprizorili krstno predstavo *Josipa Tavčarja igre «V Honolulu»*. Ponovitev bo v isti dvorani v nedeljo ob 18. uri. Naj dodamo, da je predstava prepovedana mladini izpod 18. leta. Režija: Adrijan Rustja, scenograf J. Cesar.

Vsi bodo vključeni v socialno zavarovanje

Tudi obrtniki - Redka kmečka hiša brez pokojnine

Bolniško zavarovanje vključuje v Jugoslaviji vse kategorije delovnih ljudi. Ne dolgo tega so bili vključeni v socialno bolniško zavarovanje *kmetje*. Obrtniki so imeli doslej svoje posebne obrtniške sklade za primere bolezni in pa za pokojnino. Zdaj pripravljajo zakon, da bi bili *tudi obrtniki* deležni splošnega socialnega zavarovanja, ki je ugodnejše od dosedanjih obrtniških skladov.

Zelo številni so starejši ljudje, ki že precej let prejemajo razne pokojnine. Vsi tisti, ki so bili v stalnem službenem razmerju ali pa samo po nekaj mesecev na leto zaposleni kot sezonski delavci, prejemajo sedaj pokojnine. Zelo številne pa so posebno na Primorskem pokojnine, ki jih prejemajo bivši borci, široko tolmačeno vsi, ki so stalno podpirali narodnoosvobodilno borbo. Teh je samo na Primorskem na tisoče, saj ni skoraj bilo človeka, ki ne bi na neki način sodeloval v narodnoosvobodilnem boju.

Ponekod se bo pojavil problem starejših kmetov posebno po hribih. O tem že razpravljajo v socialnih odborih. Vse beži s hribov v ravnine, otroci so že odšli in ostali so samo stari, za katere bo treba skrbeti. Zelo visok odstotek starejših ljudi prejema pokojnino že kot borci ali člani NOV. Mnogi prejemajo priskrbnino od posebnega socialnega odbora v Beograda.

Delajo na tem, da bi prejemali vsi stari in nepreskrbljeni občani denarno pomoč v višini minimalne socialne pomoči za kritje nujno potrebnih življenjskih stroškov.

Zdaj najbolj težko čakajo vsakega prvega v mesecu prihod pismonoše tudi v čisto kmetijskih vaseh, ker so že redke hiše, da ne prejemajo redne socialne podpore ali pa pokojnine.

Po določilih nove jugoslovanske ustave kaže, da bo nova skupščina pohitela z izdajo zakona za socialno bolniško in pokojninsko zavarovanje še prav redkih kategorij ljudi, ki so doslej ostale izven splošnega socialnega zavarovanja.

V Jugoslaviji je začelo hitreje rasti število ljudi nad 60 leti starosti, ki jih bo leta 1964 že okoli dva milijona. S tem pa se tudi veča obveznost javnih ustanov, da jim preskrbijo vsaj socialni minimum.

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

VZDRŽUJE Z MODERNIMI TOVORNO-POTNIŠKIMI LADJAMI REDNO PROGO JADRAN — JUŽNA AMERIKA — VIA ZAHODNA AFRIKA

(Rijeka - Split - Neapelj - Genova - Marseille - Casablanca - Dakar - Conakry - Tacoradi - Tema, Rio de Janeiro - Santos - Montevideo - Buenos Aires), kakor tudi REDNO LINIJO OKOLI SVETA (iz Jadrana v Indijo, Indonezijo, Japonsko ZDA - Zahodna afriška obala, sredozemske luke)

IN NUDI ladijske prevoze po vsem svetu z modernimi tovornimi ladjami od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.

Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja «SPLOŠNA PLOVBA», PIRAN, Župančičeva ulica 24, telegrami: Plovba Piran, telexi: 035-22, 035-23, telefoni: 72-170 do 72-177 in na naše AGENTE PO VSEM SVETU

VISTA

TRST — Ul Carducci 15, telefon 29-656

Bogata izbira naočnikov, dalj nogledov šestil, računal in potrebščin za višje šole, toplomerov in fotografskega materiala.

TRANS-TRIESTE

Società a r. l.

TRIESTE - TRST, V. Donota 3 - Tel. 38-827, 31-906, 95-880

UVAŽA: vse lesne sortmane in produkte gozdne industrije.

IZVAŽA: vse proizvode FIATove avtomobilske industrije in rezervne dele - Vse vrste gum tovarne CEAT in vse proizvode najvažnejših italijanskih industrij.

Intereuropa Koper

MEDNARODNA ŠPEDICIJA IN TRANSPORT

GLAVNA DIREKCIJA TELEF. 141, 184 - TELEX: 03-517

Mednarodna špedicija in transport z lastnimi kamioni — Pomorska agencija — Špediterska služba na mednarodnih razstavah in sejmih v tuzemstvu s specialno organizacijo — Transportno zavarovanje blaga — Carinjenje blaga — Redni zbirni promet iz evropskih centrov — Kvantitativni prevzem vagonskih in kosovnih pošiljk — Strokovno embaliranje — Dodajanje ledu in vskladiščenje blaga v lastnih skladiščih — Avtoremont in servisna popravila motornih vozil v avtomehanični delavnici v Sežani.

FILIALE:

Beograd Zagreb Ljubljana Rijeka Maribor, Sarajevo Sežana Subotica Novi Sad Zrenjanin, Jesenice Nova Gorica Kozina Podgorje, Prevalje, velesejemska poslovalnica v Zagrebu, Ploče Bar.

PREDSTAVNIŠTVO v Trstu, via Milano, 7 tel 37-823

Jadrolinija

RIJEKA - Jugoslavija

Nove in udobne ladje «Jadrolinije» (opremljene s pripravami za umetno hlajenje) m/1 «Orebić» in m/1 «Opatija» odplujejo iz Trsta vsaki torek in pristajajo v vseh najvažnejših mestih jugoslovanske obale ter nadaljujejo za Brindisi, Patras, Itej in Pirej. Potovanje traja 14 dni. Parnik «Lastovo» odpluje iz Trsta vsakih 14 dni in pristaja v že navedenih lukah ter v Heraklionu na Kreti. Cene prevoza so konkurenčne usluge na krovu prvovrstne. Za informacije se obrnite na agencijo V. Bortoluzzi, Piazza Duca degli Abruzzi, 1 Trst ali direktno na Jadrolinijo-Rijeka

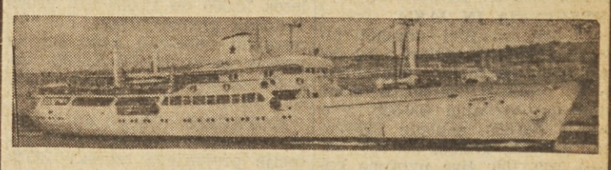

JUGOLINIJA

Održava osam linija i to:

SJEVERNA EVROPA

Ekspresna pruga (svakih petnaest dana) iz Jadrana za London i Hull.

Ekspresna pruga (svakih petnaest dana) iz Jadrana za Hamburg, Rotterdam i Antwerpen.

Brza pruga (svakih dvadeset dana) iz Jadrana (s ticanjem luka Južne Italije, Sjeverne Afrike i Portugala) za London, Hull, Hamburg, Rotterdam i Antwerpen.

SJEDINJENE DRŽAVE AMERIKE (svakih 10 dana) iz Rijeke do New Yorka, Philadelphie i Baltimora.

JUŽNA AMERIKA (svakih 30 dana) iz Jadrana do Buenos Airesa.

LEVANT (svakih 7 dana) iz Jadrana do Lattakije, Beiruta i Alexandrije.

IRAN, IRAQ (svakih 30 dana) iz Jadrana do Khorramshahra.

INDIJA, PAKISTAN, BURMA (svakih 30 dana) iz Jadrana do Ranguna.

DALEKI ISTOK — Ekspresna (svakih 30 dana) iz Jadrana do japanskih luka.

DALEKI ISTOK — brza pruga (svakih 30 dana) iz Jadrana do Kine i Japana.

Na svim prugama plovi 40 brzih i modernih brodova, koji imadu preko 280.000 tona nosivosti, rashladni prostor, tankove za biljna ulja i 520 putničkih mjesta.

IZVOZNICI — UVOZNICI

PREVOZITE ROBU BRODOVIMA «JUGOLINIJE»

TRŽNI PREGLED

Italijanski trg

Na italijanskem trgu s pšenico je položaj umirjen v primerjavi z živahnostjo prejšnjega tedna. Nasprotno pa so kupčije s koruzo in rižem zelo dobre. Zelenjavni trg je dobro založen s sadjem in zelenjavo, kupčije se razvijajo ugodno. Med živino se dobro prodajajo teleta za zakol in perutnina, slabše pa prašiči za zakol. Trg z maslom je živahen, precej zanimanja vlada tudi za sir, posebno za uležane vrste. Cene so se znižale pri vseh vrstah semenskega in oljčnega olja. Na trgu z vinom se položaj ni spremenil; za vino ni zanimanja in cene so šibke.

SADJE IN ZELENJAVA

MILAN. — Cene veljajo za kg, vštevši embalažo. Rumene pomaranče 140-160, jabolka delicious extra 100-180, I. 65-110, Imperator 40-70, jabolka različnih vrst 15-55, morgenduft 50-80, hruške 110-160, limone 150-200, nešplje 200-300, beluse 180-280, suh česen (neto) 150-400, pesa 50-100, zelje 110-130, karčofi 20-25 (lir kos), cvetača 70-170, korenje krajevnega pridelka 80-150, od drugod 80-200, repa 50-100, čebula krav. pridelka 15-50, dišeča zelišča (neto) 220-400, rdeča pesa 60-100, rdeč radič 40-100, cikorija 70-200, solata trokadero 70-120, krompir Bintje uvožen 60-70, paradižniki 250-900, peteršilj 300-600, grah 150-240, zelena 200-400, špinača 50-130, bučice 180-700 lir za kg.

ŽITARICE

MILAN. — Cene veljajo za stot, f.co Milan, za takojšnjo izročitev in plačilo, brez embalaže, trošarina in prometni davek nevračunana. Fina domača mehka pšenica 7450-7550, dobra merkantine 7300-7400, merkantile 7200-7250, trda domača pšenica dobra merkantile 9600 do 10.000, Manitoba 9200-9300, Plata 8900-9000, pšenična moka tipa «00» 9900-11.500, tipa «0» 9300-9500, tipa «1» 8900-9000, moka za testenine tipa «0» 9400 do 9500, otrobi 12.300-12.500, rumena koruza 6450-6550, uvožena koruza 5400-5450, uvožen ječmen 4500-4800, uvožen oves od 4800 do 4900, uvoženo proso 4100-4150, neoluščen riž Arborio 8100-9100, Vialone 9000-9500, Vercelli 7800-8300, P. Rossi 7600-7800, Maratelli 7400-7600, Balillone 6900-7200, oluščen riž Arborio 15.900-16.300, Vialone od 18.800 do 19.000, Vercelli 15.000-15.200, P. Rossi 12.400-12.600, Maratelli 12-12.300, Balillone od 11.000 do 11.200 lir za stot.

ŽIVINA ZA REJO IN KLAVNA ŽIVINA

MANTOVA. — Cene veljajo za kg žive teže. Goveja živina za zakol: voli I. 290-310, II. 230-250, krave I. 250-270, II. 170-210, junci I. 300-420, II. 280-300, biki I. 330-360, II. 300-330, junci in junice 290-310, teleta 50-70 kg težka 420-470, 70-90 kg težka 470-500, čez 90 kg težka 500-550, goveja živina za rejo in vprego: neodstavljena teleta 50-70 kg težka 550-650, 70-100 kg težka 530-630, junice 75.000 do 78.000 lir glava, voli 290-300 lir kg, krave mlekarice ali breje krave 160-180.000 lir glava, navadne krave 120-150.000 lir glava; prašiči: neodstavljeni prašiči 18-25 kg težki 800 lir za kg, suhi prašiči 25-40 kg težki 680, 40-60 kg težki 560, 60-80 kg 510, debeli prašiči 125-145 kg 405, 145-160 kg 408, 160-180 kg težki 412, čez 180 kg težki 414 lir za kg.

KRMA

MILAN. — Celi ali zrezani rožiči 4600-4900 lir za stot, seno majskega reza 3700-3900, II. reza 3700-3900, detelja 3500-3600, slama 1000-1100, koruzne krmne pogače 5000-5100, lanene 6900 do 7000, krmna moka iz zemeljskih lešnikov 5800-5900, iz kokosa 5500-5650, iz sončnic 5000-5100, iz koruze 4250-4350, iz sezama 6200-6300, iz prepečene soje 6800-6900 lir za stot.

PERUTNINA IN JAJCA

MILAN. — Živi domači piščanci 1100-1150, zaklani 1100 do 1300, živi piščanci I. izbire 300 do 320, zaklani 350-430, uvoženi zmrznjeni piščanci 400-500, žive kokoši 480-550, zaklane 750-800, žive domače kokoši 800-850, zaklane 900-1100, žive uvožene kokoši 480-520, uvožene zmrznjene kokoši 450-550, zaklane pegatke 1500-1600, uvožene zmrznjene pegatke 750-850, zaklani golobi od 1300 do 1500, zaklane uvožene pure 550-650, zaklani uvoženi purani 550-650, živi domači zajci 650-660, zaklani s kožo 850-900, brez kože 900-1000 lir za kg; sveža domača jajca 23-24 lir za jajce, uvožena ožigosana jajca 21-23 lir za jajce.

MLEČNI IZDELKI

MILAN. — Cene veljajo za kg prodaje na debelo, f.co skladišče, trošarina in prometni davek nevračunana: maslo (domače) 810, lombardsko maslo 800, maslo iz centrifuge 850, sir grana proizv. 1960 780-840, proizv. 1961 730-770, proizv. 1962 660 do 710, grana domače proizvodnje svež 440-450, uležan 450-475, sbrinz svež 480-500, uležan 560 do 580, emmenthal svež 590-610, uležan 690-710, provolone svež 550-560, uležan 585-615, gorgonzola svež 320-330, uležan 550-560, italico svež 400-440, uležan 490-530, taleggio svež 360-390, uležan 500-540, crescenza svež 320-360, uležan 410-450 lir za kg.

KONSERVIRANA ŽIVILA

MILAN. — Dvakrat koncentrirana paradižnikova mezga v škatlah po 5 kg 165-175 lir za kg, v škatlah po 1/2 kg 200-205, trikrat koncentrirana paradižnikova mezga v škatlah po 5 kg 175-190, po 1/2 kg 210-220, trikrat koncentrirana paradižnikova mezga v tubah po 200 g 62-72 lir tuba, oluplji paradižniki v škatlah po 1200 g 125-135 lir škatla, v škatlah po 500 g 65-72; grah v škatlah po 1 kg 150-160 lir kg, v škatlah po 1/2 kg 160-170, droben fižol v škatlah po 1 kg 240-260, gobe v oljčnem olju v škatlah po 5 kg 2500-2800, čebulice v kisu v škatlah po 5 kg 250-270 lir kg, kumarce v kisu 300-320, paprika 180-200, marmelada boljših vrst v škatlah po 5 kg 210-230 lir kg, breskve v sirupu v škatlah po 1 kg in 1/2 kg 250-300, marelice 270-290, češnje 260-280; tunina v oljčnem olju 1100-1240, tunina 650-680, sardine 490-520, polenovka (slana) tipa A 245-255, tipa B 220-230 lir za kg.

OLJE

MILAN. — Cene veljajo za stot, f.co Milan, trošarina in prometni davek nevračunana. Oljčna semena: suhe tropine 2050 do 2100, koruza 4900-5000, riž 3950-4050; olje iz surovih semen: iz zemeljskih lešnikov od 32.300 do 32.500, iz sončnic od 31.700 do 31.900, iz koruze 27.700 do 27.900, iz tropin 26.300-26.500, navadno olje iz kokosa 19.500 do 20.000, laneno olje za industrijsko porabo 21.600-21.800, iz soje 27.200-27.400, ricinusovo olje za industrijsko porabo 32.000 do 33.000; semensko jedilno olje: iz zemeljskih lešnikov 36.600 do 36.800, iz sončnic 35.500 do 35.700, iz soje 31.800-32.000, semensko jedilno olje I. 32 200 do 32.400; oljčno olje «lampante» 67.700-67.900, retificirano od 73.800 do 74.300 lir za stot.

VINO

MILAN. — Rdeče piemontsko vino 10-11 stop. 615-655, 11-12 stop. 655-705, barbera superior 13-14 stop. 725-775, Oltrepò pavese 10-11 stop. 610-650, 12-13 stopinj 650-710, mantovansko rdeče vino 10-11 stop. 500-550, Valpolicella Bardolino 10,5-11,5 stopinje 630-690, Soave belo 11 stopinj 580-700, Raboso 10-11 stop. 520-570, Merlot 11-12 stop. 660 do 690, Reggiano 10-11 stop. 520 do 560, modensko vino 10-11 stop. 520-600, belo vino iz Romagne 10-11 stop. 515-555, bel mošt 10-11 stop. 450-480, klasični toskanski Chianti 12-13 stopinj 410-450 lir toskanska steklenica, navadna toskanska vina 10,5-11,5 stop. 570-700, Aretino belo 10,5-11,5 stop. 550-670, belo vino iz Mark 10,5-11,5 stopinje 520-570, rdeče 10,5-11,5 stopinje 520-570, Barlettano extra 14-15 stopinj 530-560, navadno 13-14 stopinj 515-535, Sansevero belo 11,5-12,5 stop. 540-570, Alcamo 13,5-14,5 stop. 520-540, belo vino iz Sardinije 12,5-13,5 stop. 540 do 560, rdeče 13,5-14,5 stop. 540 do 560 lir za stop/stot.

PAPIR IN LEPENKA

MILAN. — Gladek tiskarski papir v valjih 11.200 lir stot, v polah 14.500-15.500, navaden satiniran tiskarski papir 14.800 do 16.300, srednje vrste 18.000 do 19.250, navaden pisarniški papir 16.500-17.500, srednje vrste 19-21.00, finejši 23-24.00, trikrat klejen papir za tiskovine 22.300-24.300, «uso mano» 23.500 do 25.500, navaden registrski papir 19-20.500, srednje vrste 23.000 do 24.750, finejši 26-27.500, pisemski papir srednje vrste od 21.000 do 22.750, finejši 23.750 do 25.750, velina za kopije 41.000 do 45.000, risarski papir 38.500 do 40.500, «pelure» bel ali barvan 25.250-30.000, papir za zavijanje 7200-7800, navaden pergamin 40-60-80 g 19-20.700, extra 30 g 26-28.000, srebrn pergamin 27.000-30.000, papir za embalažo slabše vrste 8400-10.000, srednje vrste 14-17.500, finejši 17.250 do 21.500, velina za embalažo 17.500 do 20.000; bel ali barvan kartončin 23-25.000, finejši 26.750 do 28.500, tipa Bristol 29-31.000; bela lepenka 10.800-12.000, navadna siva lepenka 5800-7700, finejša 9000-11.000, duplex in triplex bela ali barvana 9700 do 12.200 lir za stot.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO	11. 4. 63	25. 4. 63	6.5.63
Pšenica (stot. dol. za 60 funtov)	211 1/8	210 1/8	208 1/2
Koruza (stot. dol. za 56 funtov)	117 1/8	117 3/4	119 1/2
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	31.—	31.—	31,—
Cin (stot. dol. za funt)	112.75	114.62	116,87
Svinec (stot. dol. za funt)	10.50	10.50	10,50
Cink (stot. dol. za funt)	11.50	11.50	12,50
Aluminij (stot. dol. za funt)	22.50	22.50	22,50
Nikelj (stot. dol. za funt)	79.—	79.—	79,—
Živo srebro (dol. za steklenico)	186.—	185.—	185,—
Bombaž (stot. dol. za funt)	35.95	35.95	35,95
Kava «Santos 4» (stot. dol. za funt)	33 1/4	32 3/4	32 3/4
LONDON			
Baker (funt šter. za d. tono)	234 1/4	234 1/4	234 1/4
Cin (funt šter. za d. tono)	881.—	886 1/2	904,—
Cink (funt šter. za d. tono)	74 1/2	74 5/8	74 1/4
Svinec (funt šter. za d. tono)	58 3/4	57 3/4	57 5/8
SANTOS			
Kava «Santos D» (kruzejrov za 10 kg)	1274,—	1274.—	1274,—

V preteklem tednu so cene na svetovnih tržiščih ostale v glavnem neizpremenjene, le cene cinu, sladkorju in kakau so se precej dvignile.

KOVINE

Baker je v Londonu ohranil prejšnjo ceno. Cin je v Londonu rahlo napredoval. Angleška zasebna tvrdka napoveduje za letos 10.000 do 12.000 ton proizvodnega primanjkljaja. Po najnovejših cenitvah kaže, da bo poraba te kovine v Evropi dosegla 63.000 ton, v ZDA 53.000 ton, drugod pa 41.000 ton.

KOTACIJE. (Tečaji do 3. maja, v oklepaju so zabeležene kotacije prejšnjega tedna.) LONDON (1 funt šterling za tono 1016 kg): baker, proti takojšnji izročitvi, je ohranil prejšnjo ceno 234 1/2; cin proti takojšnji izročitvi 905 (892); svinec 57 3/4 (57 7/8); cink ohranil 74 3/4. NEW YORK (stotinka dolarja za 1 funt): baker v I. terminu 29.82 (29.74); svinec (New York) neizpremenjeno pri 10.50; cink Saint-Louis ohranil 11.50; aluminij v lingotih neizpremenjen 22.50; antimon Laredo (1 dolar za tono) neizpremenjen 28—28 1/2; lito železo 63.33; Buffalo 63.50.

KAVČUK

Na številnih tržiščih je njegova vrednost zdrknila. Proizvodnja malezijskega gumija je v marcu znašala 56.103 tone proti 63.695 tonam v februarju. Izvozne količine so narasle za 5000 ton in so se dvignile na 79.331 ton. Zaloge kavčuka so utrpele 20-odstotno skrčenje in znašajo 84.093 ton.

KOTACIJE. London (1 dolar za 1 funt): vrsta R.S.S. proti takojšnji izročitvi 22 1/16 do 22 1/8 (22 3/8—22 7/16); Singapur (1 dolar za 1 funa): 74 7/8 do 75 1/8 (76 1/8—76 1/4). New York (stotinka dolarja za en funt): 26.95 (27).

ŽIVILA

Sladkor je tako v Londonu kot v New Yorku zabeležil rekordno ceno. Predvidevajo, da bo letos povpraševanje preseglo ponudbe za 1.5 milijona ton. Pridelek na Kubi bo za 3 milijone ton nižji kot sicer in bo najpičlejši v vseh povojnih letih. Cena kakau se je dvignila v New Yorku. Gana in Nigerija sta že v celoti razpečali svoje pridelke.

KOTACIJE. New York (stotinka dolarja za 1 funt): kakao proti izročitvi v maju 27.25 (26.03), proti izročitvi v juliju 27.77 (26.52); kava v pogodbi «B» 32.66 (32.66); sladkor proti takojšnji izročitvi 8.50 (8).

VLAKNA

BOMBAZ. New York (stotinka dolarja za 1 funt): proti takojšnji izročitvi 35.95. Sao Paulo (po pogodbi št. 5, v kruzejrih in stotinkah za 1 kg): proti takojšnji izročitvi ohranil prejšnjo ceno 256.70.

VOLNA. New York (stotinka dolarja za 1 funt): vrsta Suint proti takojšnji izročitvi 131.5 (132); vrsta Tops proti takojšnji izročitvi 167.5 (170.5). London vrsta 64'sB (1 penij za 1 funt): 111.5 (112.1). Antwerpen (avstralskega tipa; 1 belgijski frank za 1 kg): 141 1/2 (142) in Roubaix: 14.55 (14.50). Juta. London (1 šterling za 1 tono): vrsta First marks ohranila prejšnjo vrednost 114.

ŽITARICE

Chicago (stotinka dolarja za 1 bušel): pšenica proti izročitvi v maju 208 1/4 (208 1/2); koruza proti izročitvi v maju 118 3/4 (118).

VALUTE V MILANU	25. 4. 63	6.5.63
Amer. dolar	620.25	620,10
Kanad. dolar	573.50	573,50
Nem. marka	155.35	155,50
Francoski fr.	126.60	126,65
Švicarski fr.	143.30	143,35
Avstrijski šil.	24.—	24,—
Funt. št. pap.	1738.—	1738,25
Funt št. zlat	6250.—	6250,—
Napoleon	5750.—	5750,—
Zlato (gram)	710.—	710,—
Dinar (100) — Trst drobni 76-78 debeli		73-75

BANKOVCI V CURIHU 6. maja 1963	
ZDA (1 dolar)	4,30
Anglija (1 funt št.)	12,05
Francija (100 n. fr.)	87,25
Italija (100 lir)	0,694
Avstrija (100 šil.)	16,60
ČSSR (100 kr.)	13,00
Nemčija (100 DM)	107,50
Belgija (100 b. fr.)	8,50
Švedska (100 kr.)	82,25
Nizozemska (100 gold.)	119,50
Španija (100 pezet)	7,10
Argentina (100 pezov)	2,80
Egipt (1 eg. funt)	6,10
Jugoslavija (100 din)	0,53
Avstralija (1 av. funt)	9,55

Trst in položaj na lesnem trgu

Neki tržaški uvoznik nam je položaj na lesnem trgu opisal takole:

Lesna trgovina je v zadnjih časih zadela na številne zapreke, zlasti glede izmenjave z Jugoslavijo.

Na italijanskem lesnem tržišču je veliko povpraševanje po sledečih vrstah jugoslovanskega lesa: *Rezan les* (po večini prihaja iz Slovenije in Hrvatske), ki ga izvažajo izključno v velikih količinah; s tem uvozom se lahko bavijo samo veliki uvozniki, medtem ko se morajo mali uvozniki zadovoljiti z ostanki, če jih sploh še dobijo. *Tramovi.* Te zaračunajo Jugoslovani predrago, zato jih italijanski uvozniki več ne kupujejo. *Trdi les,* zlasti hrastovina v I. in II. merkantilu stalno primanjkuje; največje povpraševanje pa vlada po lesu najboljše kakovosti, predvsem v 38, 48 in 58 centimetrskih dimenzijah, a njegova razpoložljivost je neverjetno majhna ker so Jugoslovani morali zaradi hude zime velike kontingente lesa spraviti v skladišča in tako pripraviti zadostne zaloge za primer potrebe. Manj težav je s *podmerami* (les za betoniranje), ki jih italijanski operaterji potrebujejo.

V kritičen položaj je zapadla trgovina s *parjeno in neparjeno bukovino* v finalnih in polfinalnih proizvodih. Težko si je nabavijo zlasti tržaški operaterji zaradi previsokih cen. Isto velja tudi za parkete (22.000—24.000 do 25.000 lir) in les za okna, vrata itd. Zato se italijanski uvozniki bolj obračajo na *Avstrijo.* Ta razpolaga z velikimi količinami lesa visoke kakovosti (zlasti smreke), ki ga prodaja po razmeroma ugodnih cenah. S tem dela hudo konkurenco Jugoslaviji in že mnogo časa zavzema prvo mesto na italijanskem lesnem tržišču, ki ga bo po vsej verjetnosti ohranila še dolgo. Tudi *Čehi* imajo na voljo znatne količine izvoznega lesa in njihove cene so nižje od jugoslovanskih. *Romuni* pošiljajo v Italijo tudi po 400.000 m³ obsegajoče kontingente lesa, s katerim se uveljavljajo najbolj na Siciliji, kjer je prevoz (FOB) čez morsko ožino zelo poceni. Največ prodajajo jelovine (čez Trbiž). Jelovina je dobra iz Slovenije in Hrvatske, a je je malo; več je ima Srbija in zlasti Bosna, vendar je njena kakovost slabša in Italijani se nad njo pritožujejo. Lesa iz Rusije prejema Italija v glavnem hlodovino (tronkete za celulozo).

Italijanski, zlasti pa tržaški operaterji se pritožujejo nad birokratizmom, ki vlada na carinarnicah pri Fernetičih (v Sežani). Želijo, da bi se carinske formalnosti odvijale hitreje: zdaj morajo namreč italijanski in jugoslovanski tovornjaki z blagom, ki čaka na carinjenje, čakati na meji včasih tudi po pet ur. Očitno pomeni to veliko izgubo časa in denarja. Uvesti bi bilo treba bolj prožen urnik carinarnic, te se namreč zaprejo prezgodaj. *Operaterji so pripravljeni plačati posebno pristojbino za uvedbo čezurnega dela na carinarci,* samo da bi lahko vsa opravila na meji opravili hitreje.

Lesni trgovci se tudi pritožujejo proti načinu poravnave zaključenih kupčij, ki se je začel uvajati v zadnjem času. Udomačila se je namreč navada plačevanja v menicah z rokom celo šestih mesecev. Tako dolgi roki, pa tudi že sam način plačevanja z menicami gotovo niso v korist sodobnemu razvijanju poslov.

Bombažni pridelek rekorden

Ameriško ministrstvo za kmetijstvo sodi, da bo svetovni pridelek bombaža v sezoni 62-63 dosegel nov vrhunec ter da bo svetovni pridelek znašal 49.6 milijona bal. To bi pomenilo, da bo pridelek za približno 2 milijona bal večji, kakor je bil v prejšnji sezoni in za 6 milijonov večji kakor v razdobju 1955-1960. Tako bo razpoložljivost, vštevši stare zaloge in novo proizvodnjo dosegla okoli 69 milijonov bal ter bo za poldrugi milijon prekašala razpoložljivost v sezoni 1961-62 in za skoraj 1 milijon bal sezono 1959-1960. Povečana bo proizvodnja na Kitajskem in v Vzhodni Evropi. Povečanje proizvodnje v ZDA bo doseglo približno eno tretjino svetovnega povečanja. Mednarodni odbor za trgovino z bombažem predvideva upadanje svetovne potrošnje bombaža; kljub temu bo trgovina s surovim bombažem v sezoni 1962-63 ohranila raven iz prejšnje sezone. Pri uvoznikih so namreč zaloge pičle. Izvoz iz ZDA bo nekoliko upadel, medtem ko se bo povečal predvsem iz Mehike, Srednje Amerike in z Bližnjega vzhoda.

V Franciji pričakujejo malo žita

Zima je močno zavrla razvoj rastlinstva na Francoskem. To velja tudi glede ozimnega žita, sicer so bile tudi posejane manjše površine. Do 1. aprila je bilo posejanih 4.695.000 hektarov zemlje, od tega 3.382.000 hektarov s pšenico, medtem ko je bilo do tega datuma leta 1961 posejanih 6.822.000 hektarov, od tega 4.349.000 hektarov s pšenico. Zaradi tega cenijo letošnji pridelek pšenice na 80 do 90 milijonov stotov, kar je malo, ako upoštevamo, da so lani pridelali v Franciji 140 milijonov stotov pšenice, a samega ječmena 60 do 65 milijonov.

„GOSPODARSTVO"

Izhaja trikrat mesečno - **Uredništvo in uprava:** Trst, Ulica Geppa 9, tel. 38-933 - **Cena:** posamezna številka lir 35.—, za Jugoslavijo din 25.— **Naročnina:** letna 1000 lir, polletna 500 lir - Pošt. tek. račun «Gospodarstvo» št. 11-939c - Za Jugoslavijo letna 900 din, polletna 450 din. Naroča se pri ADIT, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva ul 3/I, tek rač. 600-14-603-86 - Za ostalo inozemstvo 3 dolarje letno - **Cene oglasov:** za vsak m/m višine v širini enega stolpca 50 lir - Odgovorni urednik: dr. Lojze Berce - Založnik: Založba «Gospodarstva» Tiskarna Založništva tržaškega tiska (ZTT) Trst

Hotel POŠTA

Trg Oberdan 1 (v centru mesta) - Tel. 24-157 — Vse udobnosti, mrzla in topla tekoča voda, centralna kurjava, telefon v sobah. Cene od 750 lir dalje.

URARNA IN ZLATARNA

MIKOLJ KAREL

TRST

Campo S. Giacomo 3, tel. 95-881

Ure najboljših znamk, velika izbira zlatih okrasov za vse prilike

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

A. POŽAR

TRST — VIA BOCCACCIO, 3

Tel. 28-373

Prevzemamo vsakovrstne prevoze za tu in inozemstvo. — Postrežba hitra. — Cene ugodne.

Transadria

S. P. A.

IMPORT . EXPORT

TRST — Ul. Cicerone 8-II — Tel. 30-214

Skladišče: Scalo Legnami

Vse vrste lesa - eksote - furnirje poliestere-dekorativne plastične profile - laminate stroje in druge artikle za lesno industrijo

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Začenja se boj proti peronospori

Bliža se čas, ko bomo morali začeti boj proti peronospori, najhujši bolezni naših žlahtnih trt. Sedanje vreme je sicer le delno ugodno za njen razvoj (dovolj vlage), drugi pogoji niso še dani v dovoljni meri, lahko pa nastopijo vsak čas. Zato moramo biti pripravljeni.

Sodobno vinogradništvo ima organizirano *antiperonosporno službo,* ki pravočasno opozarja vinogradnike po radiu ali časopisih, kdaj je čas škropljenja proti peronospori. Pri nas žal te službe ni. Zato si moramo pomagati z lastnimi dolgoletnimi izkušnjami in opazovanji. Sosednje dežele imajo tako službo.

Splošno pravilo za normalna leta glede škropljenja je sledeče: prvič škropimo okrog 15. maja, drugič nekje prve dni junija, in potem po potrebi še enkrat ali dvakrat in tudi več tja, dokler ne začne grozdje zoreti.

Peronospera ne nastopa takoj, ko se listje ali drugi deli trte okužijo. Ima vmesno dobo, ki se imenuje *inkubacijska doba.* Ta je odvisna od toplote in vlage in traja od 4 do 15 dni. Najprimernejša toplota za razvoj peronospere je dnevna od 15 do 30 stopinj, nočna pa ne izpod 10 stopinj.

Sedanja vlaga je dovoljna za normalen razvoj te krute bolezni, niso pa ponekod še dovolj razvite mladike in temperatura ni prava, niti dnevna niti nočna (bližajo se trije mrzli svetniki). Ti pojavi pa nas ne smejo uspavati.

Peronospora je bolezen glivic plesnivk. Zato nastopa po primerni vlagi, ki je lahko samo močna rosa ali dež, kakor vse ostale glivice plesnivke in gobe. Zato imajo nekateri za čas škropljenja čas, ko se pojavijo gobe. Vse glivice se razmnožujejo s trosi ali sporami, ki nadomeščajo semena pri višje razvojnih rastlinah. Ker so trosi tako drobni — od 1 tisočinke mm do 1 milimetra — jih more v dobi zorenja raznašati najmanjša sapica na bližnje in daljnje rastline.

Peronospora napada predvsem listje. Ne prizanese pa niti ostalim delom mladike, kakor viticam, poganjkom in grozdom. Kot prve znake obolelosti listov opazimo prosojne motne pege na zgornji strani listov. Kmalu nato se pojavijo tudi na spodnji strani listov plesnive prevleke. V vlažnem vremenu takih oljnatih madežev ni, namesto njih opazimo na spodnjem delu lista le belo plesen. Ko bolezen dozori napadeni listi porjavijo in se posuše ter odpadejo. Vsak izkušen vinogradnik ve, da grozdi brez listov se ne razvijajo in grozdje ne dozori, ostane kislo. Bela plesen prekrije tudi napadene grozde in jagode, ki se nato posušijo in odpadejo.

Peronospora, kateri pravijo tudi trsna ali strujena rosa, ima svojo pradomovino v Ameriki. V Evropo so jo prinesli skupaj z divjo trto okrog leta 1878.

ŠKROPLJENJE

Pri nas je še vedno trdno ukoreninjena navada, da škropimo trte proti peronospori z bakrenoapneno mešanico kateri pravimo tudi bordoška brozga. To brozgo pripravimo tako, da zdrobljeno modro galico najprej raztopimo v posebni posodi. To raztopino počasi vlivamo z apnenim mlečkom v naprej pripravljeno vodo. Med vlivanjem moramo vse skupaj mešati, da se raztopina enakomerno razdeli po vsej vodi. Pri prvem škropljenju navadno rabimo le 1 kg modre galice in 1,25 kg gašenega apna na 100 l vode. Če nimamo gašenega apna, lahko uporabljamo živo apno, in sicer le okrog 1/2 kg. Pri poznejšem škropljenju vzamemo večjo količino modre galice (1,5 kg) in njej primerno količino apna. Pravilno razmerje med apnom in modro galico poznamo že pri pravi modro-zeleni barvi raztopine, če pa se ne zanesemo na barvo, pa uporabljamo lakmusov papir, ki pri pravilnem razmerju nalahko pomodri. *Ni dobro primešati preveč apna,* kajti apno oslabi učinek modre galice. V vročih poletnih dneh je priporočljivo pripraviti vodo za škropljenje že en do dva dni prej, da se voda nekoliko segreje na soncu. Na ta način zmanjšamo razliko temperature vode in temperature na mladju.

J. B.

Prva paša za naše čebele

Še dober teden dni in že bodo čebele na glavni akacijevi paši. Toda tudi v najboljših družinah vse kaže, da ne bodo na to pripravljene. Najboljše družine si ob vsem špekulativnem pitanju niso opomogle, ker jim narava ni nudila pravočasno dovolj cvetnega prahu.

Pomladanske cvetice so zaradi izredno dolge zime zakasnele in se šele sedaj naglo razvijajo, tako da bo glavna paša nastopila skoro ob običajnem času in kakor ob navadnih vremenskih prilikah. Razvoj družin in čebele same ter zaleganje matic so le sloneli na razvoju cvetja. Z nastopom lepega in boljšega vremena je narava skoro nadoknadila pogoje za zamujen razvoj, medtem ko so družine zaostale v svojem razvoju.

Dodatno oziroma špekulativno pitanje je le malo zaleglo. Družine, ki so bile vzimljene na bogati zalogi medu in ki se jim ni bilo treba bati lakote in stradanja so se prav tako razvijale v zakasnelem toplem vremenu in z zakasnelo nastopajočim cvetjem.

Zato je na domačo glavno pašo le malo računati. V poštev bo prišla le tista paša in za tiste čebelarje tržaške okolice, ki prevažajo čebele na pašo v višje lege in kjer nastopa paša dobrih štirinajst dni in tudi več za domačo. Le do takrat bodo družine dosegle v razvoju primerno moč, da bodo lahko z uspehom izkoristile kasnejšo pašo.

Vsekakor pa pričakujemo, da bo po dolgi in hudi zimi narava poravnala z bogatim cvetjem vsaj delno škodo ter ohranila čebelarje ob dobri do nadaljnjega negovanja prijaznih čebelic.

Kakor poročajo iz Jugoslavije, je tam huda zima stisnila marsikatero družino in je bila pri njih škoda znatnejša, medtem ko so se družine čebelarjev tržaške okolice dobro obdržale, posledica bo le v tem, da jim pozna pomlad ni pustila do viška razvoja do glavne paše.

— *a.*

HOTEL «TURIST» - *LJUBLJANA*

se priporoča cenjenim gostom za obisk v svojih obratih: **Hotel - Restavracija - Vrt - v Dalmatinovi 13 — Restavracija «ZLATOROG» v Župančičevi 9** - postrežemo vam z lovskimi specialitetami — **Gostiina «DALMACIJA», Trubarjeva 23** - Znana po svojih ribjih specialitetah

OBIŠČITE

II. SEJEM MOTORJEV IN MOTORNIH VOZIL

Od 10. do 19. maja 1963 (dnevno od 9. do 19. ure)

30% popust na železnici!

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE LJUBLJANA

Kombi-bus «TAM 2000 CB», 12 sedežev
Diesel motor 55 KS - nov proizvod TAM

PROIZVODNJA DIESEL VOZIL:

Kamioni »TAM 4500«, 4,5 t.
Avtobusi »A 3000 S in T«, standardni in turistični, 32 sedežev.
Specialna vozila: prekucniki, kamioni — hladilniki, gasilska vozila, cisterne za odvoz fekalij, cisterne za polivanje ulic, vozila za odvoz smeti.
Kamioni »TAM 2000«, 2 t.

Tovarna Avtomobilov Maribor in motorjev

REZERVNI DELI ZA VSA VOZILA

Vse informacije daje TAM, prodajalne TAM ter zastopstva po vseh večjih mestih.

TOVARNA AVTOMOBILOV IN MOTORJEV MARIBOR

Kamion-hladilnik «TAM 2000 H» za prevoz lahko kvarljivega blaga

OBIŠČITE NAS NA II. SEJMU MOTORJEV IN MOTORNIH VOZIL V LJUBLJANI, NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU